

כותבת ראשית: רותם בלאו

כותבים נוספים:

יובל שפיר, מיכל פלג, דר' אורניה יפה-ינאי, אורלי צדוק וארז וסילבסקי

עריכת לשון: רותם בלאו

עיצוב כריכה: לי סעד

עיצוב נוסף: מאיה פרי

מהדורה: פברואר 2018

© כל הזכויות שמורות ל-"iDecide" – הדרכה וייעוץ לפיתוח קריירה". אין להעתיק, לשכפל או להפיץ חוברת זו או קטעים מתוכה בשום צורה שהיא ובשום אמצעים שהם, מכניים או אלקטרוניים, לרבות צילום או הקלטה, וכן אין ללמד או לייעץ על פיה, בחלקה או בשלמותה, בשום בית ספר, מכון, ארגון מסוג אחר, קורס או תהליך יעוצי ללא רשות והרשאה בכתב מאת בעל הזכויות, "iDecide" – הדרכה וייעוץ לפיתוח קריירה", רוקח 68 רמת גן contact@idecide.co.il, 03-6005442, 5258231.

השימוש בתכנים הכתובים בספר יעשה על אחריותו הבלעדית של הקורא, ועליו תחול האחריות המלאה לפעולותיו ולתוצאותיהן. חברת iDecide איננה אחראית לתוצאות ישירות או עקיפות שעשויות להיגרם לקורא או לצד שלישי שהחליטו לפעול על בסיס התכנים המופיעים בחוברת.

חברת iDecide עושה את מיטב המאמצים לתת לכם את המידע המדויק, המקיף והמהימן ביותר. אם בכל זאת מצאתם מידע חסר או שגיאה כלשהי, או שיש לכם עדכונים, הערות או הצעות עבורנו, נודה לכם מקרב לב אם תשלחו אותם אלינו לכתובת הדוא"ל catalogue@idecide.co.il.

www.idecide.co.il

תוכן העניינים

5	בחירת מקצוע מהי? / מיכל פלג
7	השפעת הרקע המשפחתי על הבחירה במקצוע / דר' אורניה יפה-ינאי
9	מלקות לחירות: מימוש תעסוקתי ולימודי עם הפרעת קשב / אורלי צדוק
11	איך בוחרים היכן ללמוד? / רותם בלאו
13	מה זה תואר אקדמי? / רותם בלאו
15	אילו סוגי תארים אקדמיים יש? / רותם בלאו
17	משרות לחיילים משוחררים ולסטודנטים
20	כיצד להתייחס לסעיפים על סוג הלימודים ורמת תנאי הקבלה בקטלוג?
21	הקלות מיוחדות בתנאי הקבלה
22	הקטלוג
185	אינדקס
188	תודות

www.idecide.co.il

חברת i Decide עושה את מיטב המאמצים לתת לכם את המידע המדויק, המקיף והמהימן ביותר. אם בכל זאת מצאתם מידע חסר או שגיאה כלשהי, או שיש לכם עדכונים, הערות או הצעות עבורנו, אנו מזמינים אתכם לשלוח אותם אלינו לכתובת הדוא"ל catalogue@idecide.co.il

בחירת מקצוע מהי? / מיכל פלג

בחירת מקצוע נחשבת אחת ההחלטות החשובות בחיים. רבות נאמר על כך שבית הספר אינו מכין אותנו להחלטות מסוג זה. רוב הצעירים ששוחחתי עמם, מספרים שאינם בטוחים כיצד לגשת לבחירת מקצוע או מסלול לימודים. הם שואלים: איך אפשר לדעת אם יעניין אותי לעבוד במקצוע הזה? איזה משקל לתת לרמת השכר וההכנסה העתידית? איך אדע מה עדיף – לימודים ממושכים שמקצוע יוקרתי בסופם, או מקצוע פחות נוצץ שיאפשר לי להתחיל לפרנס את עצמי מוקדם יותר?

הבנו איננו מכירים מספיק את העיסוקים הקיימים ואת הקשר בינם ובין מסלולי הלימודים. אני שומעת צעירים שאומרים: "אני יודע שיש מנהל חשבונות, עורך דין, מורה, עובד סוציאלי, טכנאי, מהנדס... יש וודאי עוד מקצועות, אבל אני לא מכיר..." או "מעניין אותי ביולוגיה – אהבתי את זה בתיכון – אבל אמרו לי שזה אומר לעבוד במעבדה. זה נכון???" וגם "אחותי המליצה לי להירשם לסוציולוגיה, אבל מה עושים עם תואר בסוציולוגיה? איפה עובדים בזה?". "הציעו לי ללמוד לתעודת הנדסאי. מה בעצם ההבדל בין הנדסאי למהנדס?"

יש כל כך הרבה מסלולי לימוד: קורסים והכשרות מקצועיות, מכללות, אוניברסיטאות. המבחר הוא אדיר והוא רק הולך ומתרחב. אפשר ללכת לאיבוד בתוך ים המידע. נוסף לכך את ההצעות הכנות ששומעים מכל עבר: ההורים שרוצים שתלמדו משפטים, החברים שממליצים על מינהל עסקים ("כי זה הולך בשוק"), הכתבות בעיתונות על נפילת ההיי-טק... טבעי לגמרי שמתבלבלים.

איך בכל זאת יוצאים מן הסבך הזה?

קודם כל, נרגעים קצת. נכון שזו החלטה חשובה, וכדאי לבדוק אותה היטב, וללכת על משהו שמרגישים רצון אמיתי כלפיו. עם זאת, חשוב להבין שזו לא בהכרח החלטה גורלית. וזאת מכמה סיבות:

1. עבודה היא תהליך שמלווה אותנו במשך חלק ניכר מחיינו, וכמו שאנו משתנים עם הזמן כך גם הקריירה שלנו עוברת תהליכי שינוי. בחירת מקצוע ומסלול לימודים מהווה החלטה לגבי **נקודת ההתחלה** של הקריירה ובהמשך יהיו הזדמנויות נוספות לכוון את הדברים.
2. בעידן הנוכחי **עולם העבודה דינאמי מאד** - מקצועות משתנים, תפקידים מתפתחים, חברות מוקמות ונסגרות. כתוצאה מכך יותר ויותר אנשים מחליפים קריירות במהלך השנים. זה בהחלט מקובל.
3. לא מעט אנשים מתחילים מסלול לימודים ותוך כדי הלימודים מתחוויר להם שהבחירה אינה מתאימה והם מחליפים מסלול. על שינוי כזה משלמים לעיתים בזמן ובכסף, אך הדבר אפשרי **וניתן לתקן טעויות בבחירה**. בלימודים לתואר אפשר לעתים להחליף חוג מבלי להוסיף זמן ללימודים (על ידי הכרה בקורסים שכבר נעשו).
4. תחום הלימודים אינו מכתוב מה תעשו בעבודה לאחר שתסיימו ללמוד. רוב מסלולי הלימוד **פותחים דלתות לסוגים שונים של תעסוקה**. אדגים את המצב באמצעות שני מסלולי לימוד.

- לימודי משפטים: בוגרי משפטים יכולים להשתלב (לאחר התמחות ועמידה בבחינת לשכת עורכי הדין), במשרדי עורכי דין גדולים, במשרדים קטנים, במשרד המשפטים כפרקליטים או סגגורים ועוד. הם יכולים להתמחות בתחומי תוכן מגוונים: פלילים, דיני משפחה, מיסים ועוד. ההתמחויות הללו שונות זו מזו והבחירה סוללת דרך לקריירה מסוג שונה. מקום העבודה אף הוא משמעותי ומשפיע על אופי העיסוק – בוגרי משפטים עובדים לא רק במשרדי עו"ד אלא גם במשרדים ממשלתיים ובחברות עסקיות. יש בין הבוגרים כאלו שמשתלבים בארגונים ובעמותות שקרובים לליבם (כגון: האגודה לזכויות האזרח, החברה להגנת הטבע). בהמשך אפשר כמובן להתקדם לתפקידי שיפוט, אפשר לעסוק בגישור. ולא פחות חשוב – בוגר משפטים יכול להשתלב בתפקיד ארגוני או עסקי במגוון רחב של חברות.
- ניהול רשתות מחשבים: מי שמסיים קורס כזה יכול לעבוד במגוון ארגונים – משרדי ממשלה, מפעלי תעשייה, חברות היי-טק, גופים העוסקים בתקשורת, בתי חולים, בתי ספר יסודיים ועוד ועוד. סוג החברה/הארגון שישתלב בהם ישפיע על מידת הלחץ בעבודה, על אופי הקשר שיש לו עם אנשים, על השכר, על אפשרויות הקידום וכד'. מי שמוכשר לכך יוכל בהדרגה לצאת לקורסים נוספים ולהתקדם: להדריך, לעסוק בשיוק, לנהל פרויקטים, לנהל צוות וכן הלאה.

מהם הצעדים שכדאי לנקוט בבחירת מקצוע?

כדאי להתחיל **בלמידה על "עצמי"**, בהתייחסות לשאלה: מי אני? להלן מספר שאלות שיעזרו לכם לקדם את תהליך הבחירה. מומלץ לנסות לענות עליהן אחת אחת בכתב, לבד או עם אדם נוסף שמכיר אתכם טוב:

אחרי שהחלטנו האם ברצוננו ללמוד באוניברסיטה או במכללה, עומדת בפנינו שאלת הבחירה בין מוסדות הלימוד השונים בארץ. שלוש הדרכים החשובות ביותר לברור על מוסדות הלימוד השונים הן ברור עם מכרים, חיפוש באינטרנט וביקור בימים הפתוחים של מוסדות הלימוד. ראשית כדאי לבדוק האם יש אדם שאנו מכירים שלמד את התחום שאנו מעוניינים בו או תחום קרוב אליו ולבקש ממנו שיסביר לנו מניסיונו על מוסדות הלימוד השונים, על המוסד שהוא לומד בו, על אופי הקורסים ועל המרצים. בנוסף לכך, ניתן להיכנס דרך האינטרנט לאתרי המוסדות השונים, למצוא את הידיעון או השנתון (= רשימת הקורסים הנלמדים) של המקצוע המבוקש ולבדוק אילו קורסים מעביר כל מוסד, על מה הוא שם את הדגש ומהם שמות המרצים. אחרי הבדיקות הראשוניות הללו מומלץ מאוד ללכת ליום הפתוח שעורכות כל האוניברסיטאות והמכללות על מנת למשוך אליהן סטודנטים חדשים, להתרשם מהמוסד, להיכנס לאחד הקורסים ולשוחח עם סטודנטים ותיקים.

המתעניינים בתואר שני צריכים לשאול את עצמם בשביל מה הם עושים את התואר השני. אם המטרה היא הסעיף בקורות החיים והערך המוסף שהתואר יקנה להם לעומת מועמדים אחרים בשוק העבודה – כדאי לברר מהו המוסד היוקרתי והנחשב יותר. אם התואר השני מהווה דרישת חובה בקבלה לחלק מן המשרות והנושאים הנלמדים בו אמורים לעזור לסטודנט בהמשך דרכו בשוק העבודה, כדאי להכניס שיקולים נוספים כגון מרצים המחוברים לעבודה בשטח, עד כמה המסלול פרקטי ופחות תיאורטי וכדומה.

אם אתם שייכים **לקבוצה השנייה**, כלומר בחרתם במקצוע שאיננו אקדמי כמו איפור או רפלקסולוגיה עליכם לענות על שאלה אחת. **באיזה מוסד לימודים לבחור?** גם כאן ניתן להשתמש בשלוש הדרכים המועילות: ברור עם מכרים, חיפוש באינטרנט וביקור בימים פתוחים, אם יש. ניתן כמובן גם להתקשר למוסד הלימוד שאתם מתלבטים לגביו, לקבל מידע דרך הטלפון ולפעמים אף לקבוע פגישה עם יועץ מוסד הלימוד שיוכל לענות על שאלות.

אם אתם שייכים **לקבוצה השלישית**, כלומר בחרתם במקצוע שיכול להיות גם אקדמי וגם להילמד במסגרת תעודה כמו עיצוב פנים או קולנוע עליכם לענות על שתי שאלות.

השאלה הראשונה היא – מה ההבדל בין הלימודים לתואר לבין לימודי התעודה?

ברור תשובה מקיפה השאלה הזאת נעשה בדרכים שהוצעו כבר קודם, דרך מכרים ודרך האינטרנט, אך בדרך כלל התשובה הכללית היא שלימודי התעודה הם מעשיים יותר ולימודי התואר עיוניים יותר. אם הדבר החשוב לכם ביותר הוא להתחיל לעסוק במקצוע שרכשתם מיד אחרי סיום הלימודים, פעמים רבות הבחירה הנכונה ביותר עבורכם תהיה לימודי התעודה. לדוגמה, לאדם המעוניין להיות שחקן יתאימו יותר לימודי התעודה במשחק מאשר לימודי התואר הראשון בתיאטרון. מצד שני, אם תרצו להוטר עבוכם את האופציה להמשיך לתארים מתקדמים פתוחה ואם מעניינים אתכם גם הצדדים התיאורטיים, המחקריים והפחות יישומיים במקצוע שבחרתם, הרי שהלימודים האקדמיים הם, כנראה, המתאימים יותר עבורכם.

השאלה השנייה היא – באיזה מוסד לימודים לבחור?

אם החלטנו ללכת על לימודים אקדמיים, אנו ניצבים בפני הבחירה בין אוניברסיטה למכללה ונהג איתה כממולץ לקבוצה הראשונה. אם החלטנו לבחור בלימודי התעודה, ננהג כממולץ לקבוצה השנייה.

עוד אופציה

אם אתם מעוניינים ללמוד במסגרת גמישה, שבה אתם מתקדמים כרצונכם ולומדים באופן עצמאי, תוכלו להתחיל את לימודיכם במסגרת האוניברסיטה הפתוחה. שם תוכלו להחליט לאיזה קורסים להיכנס ולאיזה ללמוד עצמאית מהבית ותתכננו לעצמכם את מערכת השעות על פי העדפותיכם האישיות. את התואר תוכלו לסיים במסגרת האוניברסיטה הפתוחה או לעבור לאוניברסיטה אחרת דרך מסלול הנקרא 'אפיק מעבר' תוך שימוש בנקודות הזכות (ראו כתבה 'מה זה תואר אקדמי') שכבר צברתם. פרטים נוספים על המסלול בכתובת www.openu.ac.il/afik. לימודים באוניברסיטה הפתוחה מתאימים רק למי שנחוש להתקדם בקצב שלו ושיש לו משמעת עצמית ללמוד לבד ללא הסביבה החברתית-לימודית שיש במוסדות לימוד אקדמיים אחרים.

גם מי מכם שלא רוצה או לא יכול להרשות לעצמו לפנות לחלוטין 3-5 שנים ולהקדיש רק ללימודים, יוכל למצוא באקדמיה מסלולי לימוד לתואר ראשון שמוותאמים לשילוב בין עבודה ללימודים. אלה יכולים להיות לימודי ערב, או לימודים מרוכזים של יומיים בשבוע כולל יום שיש, או אפילו לימודים שחלקם מתוקשבים, כלומר נלמדים מרחוק דרך המחשב.

מה זה תואר אקדמי? / רותם בלאו

התואר האקדמי הוא הגדרה המציינת את כמות הידע ואת סוג הידע של בעל התואר במקצוע שקיבל בו את התואר. התואר מתקבל לאחר סיום שנות הלימוד הנחוצות לו באקדמיה, כלומר, באוניברסיטה או במכללה, ולאחר עמידה במטלות השוטפות ובמטלות הסיום שלו. באופן כללי יש שלוש דרגות של תארים אקדמיים המתפצלות בתוכן לתתי-סוגים נוספים (המפורטים בכתבה "אילו סוגי תארים אקדמיים יש?"). שלוש הדרגות הן: תואר ראשון הנקרא גם תואר 'בוגר', תואר שני הנקרא גם תואר 'מוסמך' ותואר שלישי הנקרא גם 'דוקטורט'. בכתבה זו נתמקד בלימודים לתואר הראשון ולבסוף נזכיר במעט גם את הלימודים לתואר השני והשלישי.

לימודים לתואר אקדמי מתרחשים, כאמור, באקדמיה בלבד, באוניברסיטאות ובמכללות. כל תואר מורכב ממספר כלשהו של **נקודות זכות** (ובקיצור נ"ז) שיש להשלים על מנת להיות זכאים לתואר. מסגרת אקדמית, לעומת מסגרת בית ספרית, היא מסגרת שמטילה את מרבית האחריות על כתפיו של התלמיד, הנקרא גם סטודנט, והוא דואג להרכבת מערכת השעות שלו מידי שנה ולמעקב אחרי השלמתו את חובות התואר. לכל כמות של נקודות זכות שיש להשלים לתואר כלשהו קיימת המלצה אקדמית בנוגע למספר השנים שכדאי לפרוש אותן עליהן ובנוגע לחלוקת הנקודות בין השנים, אך המלצה זו איננה בגדר חובה ועשויה להשתנות מעט לכאן או לכאן. לדוגמה, על מנת להשלים תואר ראשון בהיסטוריה יש לצבור 120 נקודות זכות שהאקדמיה ממליצה לפרוש על פני שלוש שנים בחלוקה שווה של 40 נקודות זכות בשנה. אולם, סטודנט שירצה "לדחוס" את 120 הנקודות על פני שנתיים או שנתיים וחצי או סטודנט שיעדיף "לפרוש" את 120 הנקודות על פני שלוש וחצי או ארבע שנים, יוכלו לעשות זאת ולקבל תואר זהה, ובתנאי שישלמו השניים את כל 120 הנקודות.

מרבית הסטודנטים מסיימים את התואר בזמן המומלץ על ידי האוניברסיטה. סטודנט המעדיף לפרוש את נקודות הזכות שעליו להשלים על פני מספר שנים גבוה מהמומלץ עשוי לעשות זאת על מנת להקל על עצמו את עומס הלימודים או משום שהפסיק את לימודיו לזמן-מה באמצע התואר מסיבות שונות כגון חופשת לידה או נסיעה לחו"ל. החלטה לפרישת הלימודים איננה החלטה שחובה לקחת בתחילת הלימודים לתואר, וניתן לקבלה בכל שלב של הלימודים, זאת לעומת החלטה לדחיסת הלימודים שמומלץ לקבל כבר בהתחלה. עם כל זאת, קיימת הגבלה על מספר השנים שניתן לפרוש על פניהן תואר ראשון, ואם מתעכבים זמן רב מידי, עשויים "לאבד" נקודות זכות שנצברו מזמן. ומן העבר השני, קיימים קורסים שיש להם דרישת קדם של עמידה בקורס אחר, דבר המגביל את יכולת דחיסת הקורסים של הסטודנט.

אדם המעוניין להתחיל ללמוד לתואר אקדמי צריך לבחור ראשית מה הוא רוצה ללמוד. מקצוע הלימודים המבוקש נקרא באקדמיה **חוג** וכל שיעור שנלקח בו נקרא **קורס**. אפשרות נוספת היא ללמוד לתואר ראשון במסגרת דו-חוגית, כלומר לבחור שני מקצועות לימוד ולשלב ביניהם לתואר ראשון אחד ולא שני תארים ראשונים. למשל, סטודנט המעוניין לעשות תואר ראשון דו-חוגי במתמטיקה וקולנוע ייקח (כאשר כל אחד מהתארים שווה 120 נקודות זכות) 60 נקודות זכות בחוג למתמטיקה ו-60 נקודות זכות בחוג לקולנוע וביחד תואר ראשון אחד דו-חוגי של 120 נקודות זכות. יש לציין שאם אותו סטודנט ירצה להמשיך לתואר שני במתמטיקה, למשל, הוא ייאלץ לקחת קורסי השלמה שדורש התואר השני. אפשרות נוספת היא ללמוד לתואר ראשון דו-חוגי שאחד מן המקצועות שבו מורחב. כלומר מקצוע אחד נלמד בהיקף רגיל של מחצית מן הנקודות הדרושות לתואר חד-חוגי כזה והמקצוע השני נלמד בהיקף רחב יותר שכמעט משתווה לנקודות הדרושות לתואר חד-חוגי כזה.

קיימים ארבעה סוגים מרכזיים של קורסים המרכיבים תואר אקדמי: קורסי חובה, קורסי בחירה, קורסי מעבדה וסמינרים או סמינריונים. שילוב הקורסים הללו נלמד על פני שנה אקדמית המורכבת משני סמסטרים בני כשלושה וחצי חודשים כל אחד (13-14 שבועות). הסמסטר הראשון מתחיל אחרי חג הסוכות בסוף אוקטובר ומסתיים בסוף ינואר, ולאחר חופשת סמסטר בת חודש, הנקראת גם תקופת מבחנים, מתחיל הסמסטר השני מתחילת מרץ ועד סוף יוני. אחרי הסמסטר השני מגיעה חופשת הקיץ, גם היא תקופת מבחנים, מתחילת יולי ועד סוף אוקטובר, תחילת שנת הלימודי הבאה. במקרים מיוחדים, כמו שביתה ארוכה במהלך השנה, מנוצלת גם חופשת הקיץ לסמסטר לימודים נוסף, שלישי, הנקרא סמסטר קיץ.

בתחילת השנה האקדמית שהסטודנט מתחיל בה את לימודיו הוא מקבל את חלוקת הקורסים הנדרשת לו לקבלת התואר, כלומר, כמה מתוך נקודות הזכות שעליו להשלים, צריכות להיות קורסי חובה, כמה בחירה, כמה סמינר, כמה מעבדה וכדומה. קורס יכול להיות סמסטריאלי או שנתי, כלומר להילמד במהלך סמסטר אחד או במהלך השנה כולה. **קורסי חובה** הם הקורסים הבסיסיים שחובה ללמוד כדי להשלים את התואר והם לרוב בעלי אופי עיוני. חלק מקורסי החובה כוללים גם שעות הנקראות **תרגיל**, ובהן חוזרים על החומר הנלמד בשיעור ומתרגלים אותו. **קורסי בחירה**, גם הם עיוניים לרוב, הם קורסים פחות בסיסיים ויותר נקודתיים והם נבחרים מתוך מגוון רחב יחסית של קורסים, על מנת

להשלים את נקודות הזכות הדרושות לתואר. קורסי הבחירה עשויים להתפצל גם לבחירה בתוך החוג ובחירה מחוץ לחוג, וכן לקורסים שיש בהם חובת בחירה, לדוגמה שישה קורסים אשר חובה לבחור מתוכם ארבעה. **קורסי המעבדה** הם בעלי אופי מעשי וה**סמינרים** דורשים כתיבה של עבודת מחקר ברמה של תואר ראשון.

רשימת הקורסים מגיעה בפתח כל שנה ונקראת **ידיעון או שנתון**. רשימה זו מכילה את כל סוגי הקורסים המוצעים באותה שנה, וליד כל קורס מצוינות מספר נקודות הזכות שהוא מזכה בהן בסופו. נקודות הזכות של כל קורס נקבעות בהתאם לשעות השבועיות שהוא נלמד בהן בכל סמסטר (כל שעה כזאת נקראת **שעה סמסטריאלית** ובקיצור ש"ס). לדוגמה, קורס חובה סמסטריאלי שיש לו שיעור באורך שלוש שעות שבועיות ותרגול באורך שעתיים שבועיות יהיה שווה חמש נקודות זכות. קורס זהה אך שנתי, יקבל מספר כפול של נקודות זכות, כלומר עשר. על מנת לקבל את נקודות הזכות ששווה הקורס על הסטודנט לנכוח במהלך רוב השיעורים ולעמוד במטלת הסיום שלו שהיא מבחן (עיוני או מעשי) או עבודת הגשה.

הסטודנט יושב מול רשימת הקורסים ומול חלוקתם הרצויה לאותה שנה ולכל התואר ומרכיב לעצמו **מערכת שעות** בהתאם להעדפותיו ובהתאם לאפשרויות העומדות בפניו. המורים המעבירים את הקורסים נקראים באקדמיה **מרצים**. המרצים הם בדרך כלל בעלי תואר אקדמי גבוה, דוקטור או פרופסור (פרופסור הוא בעל תואר דוקטור שכתב ופרסם מאמרים אקדמיים רבים וחדשניים), אך יכול ללמד באקדמיה גם מרצה בעל תואר שני בלבד. לרבים מן המרצים הבכירים מצוותים גם עוזרי הוראה. אלה הם לרוב סטודנטים מצטיינים הלומדים לתואר השני או עובדים על הדוקטורט שלהם ומסייעים למרצים בבדיקת בחינות או שהם מעבירים את התרגיל המלווה את השיעור.

סטודנט שסיים בהצלחה את התואר הראשון שלו יוכל להמשיך לתואר שני שמורכב מקורסים נקודתיים יותר וברמה גבוהה יותר, אך במספר נמוך יותר מן התואר הראשון. מטלת הסיום של מרבית התארים השניים נקראת עבודת תזה, זוהי עבודת הגשה בהיקף עמודים רחב יותר מעבודות סמינריוניות של התואר הראשון, כתיבתה מלווה על ידי מרצה בכיר מן האקדמיה ועליה להכיל חידוש אקדמי כלשהו. לאחר התואר השני ניתן להמשיך לתואר דוקטור, תואר שדורש השלמה של מעט נקודות זכות, אך דורש עבודת דוקטורט מחקרית, חדשנית ומקיפה.

אילו סוגי תארים אקדמיים יש? / רותם בלאו

החלוקה הכללית של התארים האקדמיים היא אמנם משולשת: תואר ראשון, תואר שני ותואר שלישי, אבל כל אחד מהתארים מחולק גם לכמה סוגים או שמות של תואר. התואר הראשון מתחיל באות B שמשמעותה היא Bachelor, 'בוגר' והתואר השני מתחיל באות M שמשמעותה Master, 'מוסמך'. לחלק מן התארים יכול להיות רק שם אחד (לדוגמה תואר ראשון בפילוסופיה יכול להיות רק B.A.), ולחלק יכולים להיות כמה שמות, התלויים במוסד הלימוד המעניק אותם (לדוגמה תואר ראשון בהנדסה יכול להיות גם B.Sc וגם B.Tech). להלן פירוט:

תואר ראשון - בוגר

מקצועות שתמיד מקבלים אותו סוג תואר ללא קשר למוסד הלימוד

משפטים - B.LL	מדעי הרוח ומדעי החברה - B.A
מנהל עסקים - B.B	מדעי הטבע, מדעי החיים ומדעים מדויקים - B.Sc
עבודה סוציאלית - B.S.W	פיזיותרפיה - B.PT
ארכיטקטורה - B.Arch	רפואת חירום - B.Ems
אדריכלות נוף - B.Land.Arch	רוקחות - B.Pharm
סיעוד - B.S.N	אופטומטריה - B. of Optometry
ריפוי בעיסוק - B.O.T	מדעי המעבדה הרפואית - B.Med.Lab.Sc

מקצועות שסוג התואר בהם משתנה בהתאם למסלול או למוסד הלימוד

הנדסה - תואר מהנדס מאוניברסיטה בארץ נקרא **B.Sc** בדומה לתואר במדעים. תואר מהנדס מרוב המכללות הטכנולוגיות בארץ נקרא **B.Tech**, בוגר בטכנולוגיה, אין בעיה להירשם אחריו לפנקס המהנדסים כמהנדס, אך אם רוצים להמשיך אחריו לתארים מתקדמים באוניברסיטה יש צורך בהשלמות מיוחדות. בנוסף, בשנים האחרונות מקבלות יותר ויותר מכללות בארץ אישור להעניק תואר **B.Sc**.

חינוך - תואר ראשון בחינוך מאוניברסיטה בארץ נקרא **B.A** בדומה לתואר עיוני במדעי הרוח והחברה. על מנת לעסוק בהוראה בפועל יש לקבל בנוסף לתואר זה גם תעודת הוראה. תואר ראשון ממכללה לחינוך והוראה נקרא **B.Ed** והוא מאפשר לעסוק בהוראה מיד. אולם, אם רוצים להמשיך אחריו לתארים מתקדמים באוניברסיטה יש צורך בהשלמות מיוחדות.

אמנות - תואר ראשון בכל סוגי האמנות מאוניברסיטה נקרא **B.A** בדומה לתואר עיוני במדעי הרוח והחברה. תואר ראשון ממכללה מעשית לאמנות נקרא **B.MUS** למוסיקה, **B.Dance** למחול, **B.Design** לעיצוב ו-**B.Fine Art** לאמנות בעיקר פלסטית. בדרך כלל תואר זה בא עם הכשרה במכללה לחינוך והוראה ונקרא **B.Ed.Fa** כך שהאוחז בתואר מוסמך ללמד את האמנות שלמד.

תואר שני - מוסמך

התואר השני שווה בכל מוסד לימוד, אך עשוי להשתנות בהתאם למסלול הלימוד

פיזיותרפיה - M.Sc.Pt	מדעי הרוח ומדעי החברה - M.A
סיעוד - M.N	מנהל עסקים - M.B.A
ריפוי בעיסוק - M.Sc.Ot	מנהל עסקים במסלול למנהלים - E-M.B.A
בריאות הציבור - M.P.H	אמנות במסלול מעשי - M.F.A
משפטים - L.L.M	מדעי הספרנות המידע או הארכיונאות - M.L.S
מוסיקה - M.Mus	בריאות תעסוקתית - M.Occ.H
עיצוב - M.Desighn	מדעי הטבע, מדעי החיים, הנדסה ומדעים מדויקים - M.Sc
מדעי החינוך הגופני - M.P.E	הנדסה במסלול ללא תזה (מגיסטר הנדסה) - M.E
עבודה סוציאלית - M.S.W	מנהל מערכות בריאות - M.H.A
	חינוך - M.Ed

תואר שלישי - דוקטור

רפואה- M.D
רפואה וטרינרית- D.V.M
רפואת שיניים- D.M.D

כל התחומים מלבד
משפטים ורפואה- PHD
משפטים- LL.D או J.S.D

משרות לחיילים משוחררים ולסטודנטים

אז עד שיהיה בידיכם תואר ראשון, תעודה מקצועית או ניסיון מקצועי, חלקכם עדיין צריך או רוצה להתפרנס בכוחות עצמו. בפרק זה תמצאו מידע על העבודות העיקריות שחיילים משוחררים וסטודנטים מתפרנסים מהן.

משרות לחיילים משוחררים

מהי העבודה? טלמרקטינג.

באיזה ארגון אפשר למצוא? חברות תקשורת, חברות פיננסיות, חברות תיירות, חברות פסיכומטרי ועוד הרבה חברות וארגונים שיש להם מחלקת מכירות טלפונית.

יתרונות: שכר גבוה, עבודה במשמרות, סביבת עבודה צעירה, אפשרות לעבודה לטווח קצר (בדרך כלל אין התחייבות לשנת עבודה), ביקוש רב לעובדים מתאימים, אפשרויות קידום בחברה, צבירת ניסיון עסקי והבנה של עבודה בארגון.

חסרונות: העבודה עלולה להיות שוחקת בעקבות ריבוי השעות ליד הטלפון, המשכורת החודשית אינה קבועה ותלויה בהצלחת המכירות.

שורה תחתונה: אם אתם בעלי ביטחון עצמי גבוה, אוהבים לדבר, מצליחים לשכנע ומעוניינים במשכורת גבוהה בזמן קצר – טלמרקטינג יכולה להיות העבודה בשבילכם.

שכר אופייני: שכר בסיס של כ-30 ש"ח לשעה פלוס בונוסים, עמלות, פרסים, ארוחות מסובסדות, פלאפון מהחברה וכד'.

מהי העבודה? שירות לקוחות.

באיזה ארגון אפשר למצוא? חברות תקשורת, חברות פיננסיות ועוד הרבה חברות וארגונים שיש להם מוקד שירות לקוחות.

יתרונות: שכר גבוה, בדרך כלל עוברים העובדים קורס מקצועי (בתשלום כמובן), עבודה במשמרות, סביבת עבודה צעירה, אפשרויות קידום בתחום התמיכה הטכנית או בתחום הניהול, צבירת ניסיון עסקי בעבודה בארגון.

חסרונות: הרבה מפגשים בהתנגדויות של לקוחות, חלק מהמשרות דורשות ידע והבנה טכניים קודמים, חלק מהמשרות דורשות התחייבות לשנת עבודה.

שורה תחתונה: אם יש לכם יכולת הקשבה ויכולת פתרון בעיות ואתם מעוניינים בעבודה משרדית קבועה עם הכנסה יפה – מחלקת שירות הלקוחות עשויה להיות המקום עבורכם.

שכר אופייני: שכר בסיס של כ-25 ש"ח לשעה פלוס בונוסים, ארוחות מסובסדות, פלאפון מהחברה, תנאים סוציאליים וכד'.

מהי העבודה? מכירות.

באיזה ארגון אפשר למצוא? רשתות אופנה, רשתות סבונים ותמרוקים, חנויות תכשיטים, חנויות לכלי בית, חנויות צעצועים ועוד.

יתרונות: עבודה במשמרות, הנחת עובד בחנות או ברשת, אפשרות לעבודה לטווח קצר (בדרך כלל אין התחייבות לשנת עבודה), לעיתים ישנה אפשרות קידום לתחום הניהול.

חסרונות: בדרך כלל כוללות המשרות שכר מינימום, עבודה ממושכת על הרגליים ופריקת סחורה. בחנויות קטנות חלק מהתפקיד הוא פעמים רבות גם ניקיון המקום.

שורה תחתונה: לעובדים במכירות תמיד מומלץ למכור בחנות אהובה. חובבי טיולים, לדוגמה, ייהנו יותר למכור מוצרים בחנות ציוד טיולים.

שכר אופייני: שכר מינימום לשעה. בחלק מהמשרות יש גם בונוסים על מכירות.

מהי העבודה? אבטחה.

באיזה ארגון אפשר למצוא? בתקופתנו, כמעט בכל מקום ציבורי: קניונים, משרדים ממשלתיים, שדות תעופה, בתי ספר, אוניברסיטאות, בנקים, בתי מלון, מסעדות ועוד.

יתרונות: ביקוש רב לעובדים מתאימים, שכר גבוה יחסית.

חסרונות: חלק מהמשרות דורשות מתן משמרות לילה וסוף שבוע, מרבית המשרות דורשות מעבר של מבחן כושר גופני. עבודה במשמרות לאורך זמן אינה בריאה, וגורמת פעמים רבות לחסך בשינה ולתזונה לקויה.

שורה תחתונה: אם אתם אוהבים לעבוד במדים בתחום הביטחון – עבודה באבטחה עשויה להיות בשבילכם. אם מתאים לכם לתת הרבה משמרות לילה וסופי שבוע, תוכלו להרוויח לא מעט כסף.

שכר אופייני: 23-28 ש"ח לשעה פלוס שעות נוספות ותוספות למשמרות לילה וסופי שבוע.

מהי העבודה? מתדלקים.

באיזה ארגון אפשר למצוא? תחנות דלק.

יתרונות: עבודה מועדפת אחרי הצבא, בחלק מהמשרות קיימת אפשרות קידום.
חסרונות: שכר מינימום בדרך כלל, עבודה בחוץ.
שורה תחתונה: אם תמיד אהבתם את סרבול המתדלק ואת ריח הדלק ואתם מעוניינים במענק העבודה המועדפת מהמדינה אחרי כמה חודשי עבודה – תחנת דלק עשויה להיות המקום עבורכם.
שכר אופייני: שכר מינימום לשעה.

מהי העבודה? מלצרות.
באיזה ארגון אפשר למצוא? מסעדות, בתי קפה, אולמות אירועים, בתי מלון, מזנוני אוכל מהיר.
יתרונות: במסעדות יוקרה רציניות אפשר להגיע לשכר המבוסס על טיפיים של מאות ש"ח בשעה, בדרך כלל העובד מקבל ארוחה בסוף כל משמרת, סביבת עבודה צעירה, אפשרות לעבודה לטווח קצר, חלק ממקומות העבודה מעבירים את העובדים ימי עיון מקצועיים בנושא קפה, יין וכד'.
חסרונות: עבודה ממושכת על הרגליים, ימי עבודה ושעות עבודה לא קבועים (מסעדות שניתן להרוויח בהן מאות ש"ח לשעת עבודה דורשות פעמים רבות משמרות סטנד-ביי, או שהן משחררות עובדים לפני תום המשמרת על פי התפוסה במקום), שכר לא קבוע התלוי בטיפים, במקומות קטנים חלק מהעבודה היא גם ניקיון המקום. עבודה במשמרות לאורך זמן אינה בריאה, וגורמת פעמים רבות לחסך בשינה ולתזונה לקויה.
שורה תחתונה: אם אתם מחפשים עבודה במשמרות, אוהבים להגיש ולהציע אוכל לאנשים – מלצרות תוכל להיות עבודה מתאימה עבורכם.
שכר אופייני: נע בין שכר מינימום בבתי קפה ובמסעדות אוכל מהיר לבין מאות שקלים לשעה במסעדות יוקרה. המשמרות ושעות העבודה קבועות הרבה יותר בבתי הקפה ובמסעדות האוכל המהיר.

מהי העבודה? ליווי טיולים (אבטחה והגשת עזרה ראשונה).
באיזה ארגון אפשר למצוא? חברות ליווי טיולים.
יתרונות: חלק בלתי נפרד מהעבודה הוא לטייל ולהכיר את הארץ. כמו כן, עוברים המלווים קורס מע"רים (מגיש עזרה ראשונה) ומקבלים בסופו תעודת מע"ר וציוד רפואי לעבודה.
חסרונות: העבודה אינה קבועה ותלויה בכמות הטיולים שמתקבלים אצל החברה באותה תקופה. קורה שעובדים חודש אחד ללא הפסקה וחודש אחר כמעט ולא. ההודעה על יציאה לטיול מתקבלת מן החברה, בדרך כלל, ימים ספורים לפני היציאה לטיול והעבודה כוללת שינה מחוץ לבית.
שורה תחתונה: אם אתם חובבי טיולים, רוצים לחסוך קצת כסף ומצויים בשלב בחיים שאתם לא מחויבים בו להרבה דברים – ליווי טיולים יכולה להיות העבודה המושלמת בשבילכם.
שכר אופייני: כ-210 ש"ח ליום עבודה פלוס שעות נוספות ותוספת שכר לשמירות.

משרות לסטודנטים

מהי העבודה? מדריכי פסיכומטרי.
באיזה ארגון אפשר למצוא? כל חברה שמספקת קורסי פסיכומטרי.
יתרונות: שכר גבוה, עבודה עם קולגות ברמה גבוהה, תחושת סיפוק מהעבודה, עבודה בלוחות זמנים מתאימים לסטודנטים.
חסרונות: לא כל אחד יכול להתקבל לעבודה, דרוש ציון פסיכומטרי גבוה מאוד ומעבר מבחני קבלה, כמעט תמיד נדרשת התחייבות לשנת עבודה לפחות.
שורה תחתונה: אם התברכתם בהבנה מצוינת של מבחן הפסיכומטרי ואתם מתהדרים בציון גבוה מאוד – עבודה בתור מדריך פסיכומטרי היא אחת העבודות היחידות שתוכלו לנצל בהן את האינטליגנציה שלכם בצורה אופטימלית, ללא השכלה אקדמית או ניסיון קודמים, ולצבור נקודה מצוינת לקורות החיים שלכם.
שכר אופייני: בין 40 ש"ח לשעה למדריך מתחיל ל-100 ש"ח לשעה למדריך ותיק.

מהי העבודה? טלפנים וכספרים (טלרים) בבנק.
באיזה ארגון אפשר למצוא? בנקים.
יתרונות: אפשרות קידום והמשך עבודה בבנק בעתיד, צבירת ניסיון עסקי והבנה של עבודה בארגון, עבודה במשמרות מתאימות לסטודנטים.
חסרונות: ברוב המשרות יש דרישה לסטודנטים מחוגים ספציפיים (כלכלה, מנע"ס, לוגיסטיקה, ניהול, הנדסת תעשייה וניהול ובנקאות [ראו ערכים אלו בקטלוג]).
שורה תחתונה: אם אתם בעלי אוריינטציה פיננסית ויודעים ששם מקומכם בעתיד – עבודת סטודנט בבנק יכולה להיות מקפצה מצוינת בשבילכם לימים שאחרי התואר.
שכר אופייני: 23-26 ש"ח לשעה פלוס תנאים סוציאליים מלאים וארוחות, בין 3-4 משמרות בשבוע.

מהי העבודה? שיעורים פרטיים.

באיזה ארגון אפשר למצוא? קיימים ארגונים שמרכזים אצלם מורים לשיעורים פרטיים, אך רוב המורים הפרטיים מוצאים עבודה בעצמם על ידי פרסום עצמי או מפה לאוזן.

יתרונות: שכר גבוה לשעה, עבודה בזמן הפנוי של הסטודנט, בביתו או במקום אחר שנבחר לו.

חסרונות: עבודה והכנסה לא קבועה, ברוב המקרים זו אינה עבודה בארגון כך שהסטודנט ממשיך לשלם ביטוח לאומי.

שורה תחתונה: רוב הסטודנטים שיעבירו שיעורים פרטיים לא יצליחו להפוך את העבודה לכזו שתכסה להם את שכר הלימוד או את שכר הדירה, אך בהחלט יוכלו להרוויח כסף כיס נאה.

שכר אופייני: בין 60 ל-120 ש"ח בשעה, תלוי במיקום בארץ ובתחום הלימוד.

מהי העבודה? אנשי מחשבים.

באיזה ארגון אפשר למצוא? חברות הייטק.

יתרונות: קיים מגוון גדול של משרות סטודנט בחברות הייטק המתחשבות בלוח הזמנים של הסטודנט, צבירת ניסיון וותק בתחום הנלמד לצורך חיפוש עבודה בסוף התואר, אפשרות קידום באותה חברה אחרי סיום התואר, שכר גבוה מאוד.

חסרונות: המשרות דורשות סטודנטים מתחומי המחשבים וההנדסה, רוב המשרות דורשות כ-20 שעות עבודה בשבוע, שהן יחסית הרבה שעות לסטודנט.

שורה תחתונה: אם החלטתם שתחום ההייטק והמחשבים הוא העתיד שלכם – משרת סטודנט בתחום היא האופציה המתבקשת עבורכם.

שכר אופייני: 4,000-5,000 ש"ח לחודש.

מהי העבודה? מלווי כלבים ושומרי כלבים (ידוע יותר בתור דוגווקרים/דוגסיטרים).

באיזה ארגון אפשר למצוא? אצל אנשים פרטיים בפרסום עצמי או מפה לאוזן.

יתרונות: יש איזורים שיש בהם ביקוש לא קטן לתפקיד, העבודה אינה קבועה וניתן לתמרן ולעבוד פחות בתקופות המבחינים הלחוצות.

חסרונות: העבודה אינה קבועה וצריך לצבור הרבה לקוחות כדי להפיק ממנה משכורת חודשית מספיקה.

שורה תחתונה: אם אתם אוהבים כלבים ומחפשים עבודה גמישה – תוכלו להציע את שירותכם בתור דוגסיטרים.

שכר אופייני: 20-30 ש"ח לכלב לטיול של חצי שעה, או 80-120 ש"ח לכלב ליום עבודה הכולל גם האכלה ומשחק.

מהי העבודה? יחצ"נות

באיזה ארגון אפשר למצוא? מועדוני לילה בדרך כלל

יתרונות: חלק מהעבודה יכול להתבצע תוך כדי החיים הרגילים, בפייסבוק או בחלוקת פליירים בפקולטה, השכר עשוי להגיע לסכומים גבוהים מאוד יחסית, עיקר העבודה מתבצע בשעות הלילה.

חסרונות: העבודה תובענית והמשכורת תלויה בהצלחה בה.

שורה תחתונה: אם אתם אוהבים את חיי הלילה ואת תחום יחסי הציבור, מכירים המון אנשים ויש לכם הרבה חברים – תוכלו לשקול עבודה בתחום במקביל ללימודים.

שכר אופייני: 1,500-3,000 ש"ח בחודש.

מהי העבודה? ניצבות בסרטים ובפרסומות

באיזה ארגון אפשר למצוא? סוכנויות ניצבים

יתרונות: עבודה בלתי שגרתית, התחככות בעולם הקולנוע והפרסומות.

חסרונות: עבודה לא קבועה, היחס לניצבים על סט הצילומים הוא פעמים רבות בעייתי.

שורה תחתונה: אם אתם מעוניינים להתחכך קצת בעולם הזהור ולהרוויח מזה כסף – נסו להרשם לסוכנות ניצבים ותתחילו לקבל זימונים לצילומים.

שכר אופייני: כמה מאות שקלים ליום צילום.

כיצד להתייחס לסעיפים על סוג הלימודים ורמת תנאי הקבלה בקטלוג?

בסוף כל ערך בקטלוג זה מופיע סמל המציין את סוגי מסלולי הלימוד הקיימים באותו תחום מבין שלוש אפשרויות: **תואר אקדמי**, **לימודי הנדסאי ולימודי תעודה**. לעיתים מציין הסמל מסלול לימוד אפשרי אחד (למשל - היסטוריה נלמדת רק כתואר אקדמי), לעיתים מציין הסמל שתי אפשרויות (למשל - ניתן ללמוד הנדסת מחשבים גם במסלול לתואר אקדמי וגם במסלול לימודי הנדסאי) ולעיתים מציין הסמל את כל שלוש האפשרויות (למשל - ניתן ללמוד צילום גם במסלול לתואר אקדמי, גם במסלול לימודי הנדסאי וגם במסלול לתעודת גמר מקצועית). לימודי הטכנאות מופיעים בסמל זה עם לימודי התעודה.

מתחת לסמלים השייכים לתחומים שניתן ללמוד לתואר אקדמי מופיע גם סף הקבלה לתואר ראשון מבין שלוש אפשרויות: קל, בינוני וקשה. הסף נקבע על פי חתכי ממוצעי תעודות הבגרות וחתכי הפסיכומטרי באוכלוסיה בצורה הזאת: סכם של ממוצע בגרות בין 81-100 (כולל בונים) עם ציון פסיכומטרי בין 481-620 הגדרנו כ'**בינוני**'. אם ניתן להתקבל לתואר ראשון כלשהו עם ציונים נמוכים מהגבול התחתון- ממוצע בגרות 80 ומטה עם ציון פסיכומטרי 480 ומטה- נקבע הסף כ'**קל**'. אם לא ניתן להתקבל לתואר ראשון כלשהו עם ציוני הגבול העליון- ממוצע בגרות 100 עם ציון פסיכומטרי 620- נקבע הסף '**קשה**'. להלן נקודות נוספות שחשוב לדעת לגבי קביעת ספי הקבלה לתואר הראשון:

- ברוב המקרים סף הקבלה הוא כללי ואינו מפריד בין מוסדות לימוד.
- אם קיים מוסד לימוד אחד המחמיר יותר מכל האחרים בציונים שהוא דורש לתואר ראשון כלשהו - נבחר סף הקבלה של רוב המוסדות שהוא גם הנמוך מבין השניים. (לדוגמה: תואר בהנדסת חשמל בטכניון דורש ממוצע ציונים המתאים לסף הקבלה הקשה לעומת כל שאר מוסדות הלימוד שבהם דורש התואר ממוצע ציונים המתאים לסף הקבלה הבינוני).
- בתחומים שקיים בהם הבדל מובהק בין סף הקבלה לאוניברסיטאות לבין סף הקבלה למכללות פרטיות - ההבדל כן מצוין תחת הסעיף 'סף קבלה לתואר אקדמי'. (לדוגמה: תואר במשפטים באוניברסיטאות דורש ממוצע ציונים המתאים לסף הקבלה הקשה לעומת תואר זהה במכללות פרטיות המתאים לסף הקבלה הבינוני).
- אם קיים מקצוע הנלמד רק במוסד לימוד אחד - יהיה סף הקבלה כמובן ספציפי לאותו מוסד. (לדוגמה: תואר בהנדסת אווירונאוטיקה וחלל נלמד רק בטכניון ושם סף הקבלה הוא קשה לכל סוגי ההנדסה ובין היתר גם להנדסה הזאת).
- הגבול התחתון של סף הקבלה הקל לתואר הראשון הוא שתיים עשרה שנות לימוד, בגרות מלאה ולעיתים ראיון קבלה. יש מוסדות לימוד שאינם דורשים כלל ממוצע ציונים כתנאי לקבלה - מקרים אלה נכנסים, כאמור, תחת סף הקבלה הקל.
- יש מקצועות שחלק ממוסדות הלימוד או כל מוסדות הלימוד דורשים מבחני קבלה ייחודיים למקצוע בנוסף לסף הקבלה הרשמיים. (לדוגמה: קבלה לתואר ראשון באדריכלות מותנית גם בהגשת תיק עבודות בנוסף לממוצע ציוני הבגרות והפסיכומטרי). למקרים אלה אין איזכור מיוחד בסעיף 'סף קבלה לתואר אקדמי'.

חשוב לדעת שדרגת הקושי של תנאי הקבלה לתואר האקדמי **איננה מקבילה** בהכרח לדרגת הקושי של המקצוע. כלומר, תואר ראשון שקל להתקבל אליו אינו מבטיח לימודים קלים ולהיפך, מסלולי הלימודים הקשים והתובעניים ביותר הם לאו דווקא המסלולים שהכי קשה להתקבל אליהם. דרגת הקושי של תנאי הקבלה מצביעה על היחס בין הביקוש ללימודי המקצוע לבין מספר המקומות הפנויים ללימודים. לדוגמה, האוניברסיטאות בארץ מציבות תנאי קבלה קשים למקצועות מבוקשים מאוד כמו כלכלה, משפטים, מדעי המחשב ומנהל עסקים, לעומת תנאי קבלה נמוכים הרבה יותר למקצועות כמו פיסיקה, מתמטיקה ופילוסופיה, מקצועות פחות מבוקשים אך לא פחות קשים ותובעניים.

הקלות מיוחדות בתנאי הקבלה

כדאי לדעת שאף שקיימים ציוני מינימום לקבלה לתואר אקדמי, יש מוסדות לימוד שמוכנים לדון במקרים מיוחדים ולקבל גם מועמדים שלא עומדים בסף הקבלה למסלול הלימוד שביקשו. לדוגמה: מוסדות לימוד רבים מעניקים הקלות בתנאי הקבלה לתושבי הפריפריה ובעיקר ליוצאי אתיופיה. הקלות אלו מלוות פעמים רבות גם במימון חלקי או מלא של שכר הלימוד. יש מכללות שמוכנות לקבל כל מועמד בעל תעודת בגרות, שאינו עומד בתנאי הקבלה, לשנת לימודים ראשונה על תנאי. בשנה זו על המועמד להגיע לממוצע ציונים מסוים על מנת להמשיך את התואר. יש מכללות שמוכנות לקבל מועמדים בני 30+ שאין להם תעודת בגרות על בסיס פסיכומטרי בלבד ועמידה במכינה קצרה. יש מכללות שמניחות למועמדים שלא עמדו בתנאי הקבלה לפנות לוועדת קבלה שתשקול את בקשתם מחדש. מוסדות רבים מציעים מכינה לשיפור בגריות או פסיכומטרי או מכינה קדם אקדמית למקצועות ספציפיים. המכינה היא פעמים רבות דרך טובה להיכנס למסלול לימוד שהמועמד לא עומד בתנאי הקבלה אליו. אז לפני שאתם מתייאשים מתנאי הקבלה הגבוהים כדאי לבדוק האם אתם זכאים להקלות מיוחדות. לשם כך מומלץ לפנות למשרד הרישום של מוסד הלימוד ולשאול מהן הדרכים המקובלות להגשת הבקשה באותו מוסד.

הקטלוג

אבחון דידיקטי

על התחום: מאבחנים דידיקטיים הם אנשי מקצוע שתפקידם לאבחן ילדים ומבוגרים בעלי הפרעות לימודיות וקוגניטיביות ולהתאים להם הקלות המגיעות להם במסגרות לימוד ובחינה שונות. מרבית הפונים לאבחון דידיקטי הם ילדים ובני נוער בעלי קשיים בהבנת הנקרא ובמתמטיקה המעוניינים לקבל התאמות שיעזרו להם במבחנים כמו תוספת זמן או בחינה בעל-פה.

מסלול הלימודים: קורס אבחון דידיקטי נמשך כ- 280 שעות המתפרסות על פני כשנתיים ומקנה תעודת גמר בסופו. אל הקורס יכולים להתקבל רק בעלי תואר ראשון, תעודת הוראה ובין שלוש לחמש שנות ותק בהוראה (ראו ערך 'חינוך והוראה'). רוב מוסדות הלימוד דורשים גם תואר בחינוך מיוחד, אך חלקם מוכן להשלים לתלמידיו את הידע הדרוש בתחום זה.

אופציה נוספת היא ללמוד לתואר שני בלקויות למידה. במסגרת התואר מקבלים גם תעודת גמר בחינוך מיוחד או תעודת גמר באבחון לקויות למידה, שאיתה אפשר לעסוק באבחון דידיקטי.

אופי הלימודים: לימודי האבחון הדידיקטי משיקים במידה רבה ללימודי הפסיכולוגיה ומשלבים בין לימודים עיוניים להתנסות מעשית. הלימודים העיוניים עוסקים במקביל בניסיון להבין את הילד תוך מבט על המסגרות השונות בחייו – משפחה, לימודים וחברה ובהקניית כלים לאבחון מגבלותיו של הילד. ההתנסות המעשית כוללת אבחון בתנאי מעבדה תוך קבלת משוב מקצועי מן המנחים.

תעסוקה בתחום: מאבחנים דידיקטיים יוכלו למצוא תעסוקה במכוני אבחון לקויות למידה או בחברות אחרות כמו מכוני אבחון תעסוקתיים, בתי ספר ייחודיים, חברות כוח אדם וכדומה.

אפשר לקרוא גם על: חינוך והוראה לבתי הספר, ייעוץ חינוכי, פסיכולוגיה, קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק.

אבטחה

על התחום: תחום האבטחה כולל כמה מקצועות: מאבטחי מוסדות, מאבטחי רכבים, קציני בטחון, מאבטחי אישים וסיירים בחברות אבטחה. להלן פירוט נוסף:

- **מאבטחי אישים** – שומרים על ביטחונם של אזרחים הנמצאים בסכנת תקיפה, בעיקר בכירים מהמגזר הציבורי והעסקי, כמו שרים בממשלה או בעלי הון. תפקידם הוא לסכל כל ניסיון חטיפה או פגיעה באדם שעליו הם שומרים. לשם כך הם מלווים אותם, סוקרים את סביבתם ומנסים לזהות חשודים ולמנוע שימוש באמצעים חבלניים. במקרה של תקיפה הם נדרשים להגיב בירי או בלוחמה ללא נשק, ואם הם אינם מצליחים לנטרל את התוקף – למלט את האישיות שהם מאבטחים למקום בטוח.
  - **סיירים** – מבצעים סקירה ביטחונית של שכונות או ישובים באמצעות רכב, לרוב במהלך הלילה. תפקידם הוא לסכל גניבות ופגיעות בתושבים על ידי הרתעה ומתן מענה ביטחוני.
  - **אבטחת רכבים** – עובדים בחברות המפעילות מערכות להגנה על הרכב. תפקידם הוא לסכל גניבות רכבים על ידי ביצוע תצפיות, מארבים ומעקבים, תוך כדי שיתוף פעולה עם המשטרה. לרוב הם מבצעים את עבודתם כשהם נוהגים במכונית או רוכבים על אופנוע.
  - **מאבטחי מוסדות וקציני בטחון** – מבצעים את כל הפעולות הדרושות להגנה על מוסדות: תפעול מערכי שמירה, בידוקים ביטחוניים, הערכות וסקירות ביטחוניות, תפעול ותרגול של נהלי כיבוי אש, חקירת שריפות, חקירת הסגות גבול, מענה לקריאות מצוקה ועוד.
- מסלול הלימודים:** במשרות אבטחת מוסדות או רכבים ובמשרות סיור לא נדרשת לרוב הכשרה מיוחדת. עם זאת,

על התחום: תחום אבטחת המידע עוסק בהגנה על המידע המאוחסן במערכות מחשב ואינטרנט. המידע שיש לאבטח עשוי להיות מידע אישי, עסקי או בטחוני שיש חשיבות רבה לכך שרק המורשים לכך יוכלו להיכנס אליו. התחום הולך וצובר תאוצה בשנים האחרונות משום שיותר ויותר מידע מאוחסן במחשב וחסוף בשל כך למתקפות, לפריצות ולגניבות. מאבטחי המידע דואגים שהמידע השמור במערכות המחשב של החברה או הגוף שהם עובדים עבורם הוא מוגן וחסוי, ושרק הגורמים המורשים יכולים להיכנס אליו ולערוך בו שינויים.

מסלול הלימודים: אבטחת מידע נלמדת במסגרת לימודי תעודה שאורכם כשנה ומקנים תעודת גמר בסופם. חלק ממוסדות הלימוד דורשים השכלה אקדמית בתור תנאי קבלה ויש מוסדות המספקים בניסיון כלשהו בתחום ובראיון קבלה.

אופי הלימודים: הקורס כולל לימודי טכניקות לשמירה על מידע במחשב וברשת כגון גיבוי, הצפנה, ניהול הרשאות, מניעת גישה, תוכנות אנטי-וירוס ועוד. הסטודנטים לומדים כיצד לתמרן בין הדאגה לנוחות השימוש במערכת לבין הצורך באבטחה ברמה נאותה.

תעסוקה בתחום: מאבטחי מידע מבוקשים לעבודה בכל חברה או ארגון ששומר מידע במערכות ממוחשבות. המקצוע הוא מקצוע מבוקש שלא קשה למצוא בו עבודה גם למתחילים ולחסרי ניסיון תעסוקתי.

אפשר לקרוא גם על: הנדסת תוכנה, מקצועות אינטרנט, תכנות.

אדריכלות

ראו ערך 'ארכיטקטורה (אדריכלות) ובינוי ערים'.

אדריכלות נוף

עבודות אלו מיועדות בדרך כלל אך ורק ליוצאי צבא ובמקרים רבים ליוצאי יחידות קרביות בלבד.

כאשר מדובר במשרות של מאבטחי אישים וקציני בטחון כן נדרשת לרוב הסמכה מיוחדת, לפי הפירוט הבא:

- **מאבטחי אישים** – יש קורסים באורכים שונים, חלקם קורסים מרוכזים המתקיימים במשך תקופה של חודש בתנאי פנימייה, ואחרים מתקיימים במתכונת של לימודי ערב ומתפרשים על פני תקופה של כחצי שנה.
- **קציני בטחון** – לימודי תעודה של חמישה עד שישה חודשים. ההכשרה היא בהיקף של בין 100 ל-200 שעות לימוד ומתקיימת גם במסגרת של לימודי ערב.

אופי הלימודים: קורסי אבטחה הם קורסים מעשיים בעיקרם:

- **מאבטחי אישים** – קורס המשלב שיעורי הכנה עם התנסות מעשית בתרגילי שטח ובסימולציות של תקיפה. בין הנושאים הנלמדים: עקרונות יסוד באבטחת אישים, ירי מבצעי, קרב מגע, מילוט וחילוץ, תכנון אבטחה, אמצעי חבלה ועוד.
- **קציני בטחון** – נהלי בטחון ובטיחות, נהלי כיבוי אש, אמצעים למניעת שריפות, ביצוע הערכות בטחוניות, ביצוע בידוקים בטחוניים, תפעול מערכות אזעקה, חקירת שריפות, עבודה בשיתוף פעולה עם המשטרה ועוד.

תעסוקה בתחום: המעוניינים לעבוד בתחום זה יוכלו למצוא עבודה בחברות שמירה ואבטחה, בחברות המתמחות באבטחת אישים, בחברות אבטחת רכבים, וכמעט בכל מקום ציבורי: ברשויות מקומיות וממשלתיות, ברשות שדות התעופה, במרכזי בילוי וקניות, בחברות התחבורה הציבורית, בחברות גדולות הזקוקות לקציני בטחון משלהן ועוד. ניתן להגיע לתפקידי אבטחה גם דרך עבודה במשטרה או בשירות הביטחון הכללי (ראו ערכים 'משטרה', 'ביטחון – השב"כ והמוסד'). חשוב לקחת בחשבון שרבות מהמשרות בתחום מחייבות עבודה במשמרות בוקר ולילה, שלמרבית האנשים העובדה במשמרות אינה בריאה לאורך זמן, וגורמת פעמים רבות לחסך בשינה ולתזונה לקויה.

אפשר לקרוא גם על: בודקי פוליגרף, בטחון – השב"כ והמוסד, חקירת פרטיות, משטרה, צה"ל.

נתונים נוספים:

ביקוש לעובדים שכירים בתחום (1 ביקוש דל – 3 ביקוש רב):
3.

אבטחת איכות

ראו ערך 'הנדסת איכות (אבטחת איכות)'.

אבטחת מידע

המלצות להמשך מחקר:

- ❑ כנסו לאתר האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף ב- www.land-arch.org.i כדי ללמוד על התחום בארץ.
- ❑ קיראו את הספר 'גנים בשביל אנשים' בשביל לברר יותר על המקצוע.

אפשר לקרוא גם על: ארכיטקטורה (אדריכלות) ובינוי ערים, גינון ותכנון גינות, הנדסת הסביבה, שימור טבע ונוף.

נתונים נוספים:

טווח משכורות ברוטו אחרי 10-5 שנות ותק: 6,000-9,000 ש.

תואר אקדמי באוניברסיטה או במכללה? גם וגם.

כמות מוסדות לימוד המלמדים את התחום: 3-5.

ביקוש לעובדים שכירים בתחום (1 ביקוש דל - 3 ביקוש רב): 3.

על התחום: אדריכלות נוף היא תת-תחום של אדריכלות העוסק בתכנון של מרחבים פתוחים פרטיים וציבוריים. אדריכלי נוף אחראים לתכנון של כיכרות, גינות, פארקים, טיילות, איי תנועה ועוד. יש שני סוגי בעלי מקצוע העוסקים באדריכלות נוף: אדריכל נוף והנדסאי אדריכלות נוף.

אדריכל הנוף מועסק לרוב בתכנון פרויקטים בהיקף גדול או כאלה הדורשים ראייה כוללת, המביאה בחשבון גורמים רבים כמו אסתטיקה, התאמה לאזור ולאווירה הרצויה, שימור הסביבה הטבעית, פונקציונאליות ועוד. עבודתו של אדריכל הנוף מתאימה במיוחד למי שערכי שימור הטבע חשובים לו, שכן היא מאפשרת תכנון סביבה אנושית שמשתלבת עם הטבע ואינה פוגעת בו.

הנדסאי אדריכלות נוף, לעומת זאת, מועסק בעיקר בביקוש על בנייה או על תחזוקה של נופים, בתור חבר בצוות פרויקט המנוהל על ידי אדריכל הנוף או בתכנון פרויקטים בעלי אופי פשוט יותר. הוא מתמחה בשרטוט וביישום הטכני של האלמנטים השונים המשמשים בתכנון נוף כמו ריצוף מדרכות, צמחייה, תאורת רחוב וכו'.

מסלול הלימודים: יש שני סוגים של מסלולי לימוד בתחום אדריכלות הנוף:

- לימודים לתואר ראשון באדריכלות נוף שאורכם ארבע שנים.
- לימודים לתעודת הנדסאי אדריכלות נוף שאורכם שנתיים וחצי.

אופי הלימודים: הלימודים לתואר ראשון באדריכלות נוף כוללים קורסים בתכנון פיזי וקורסים בהיבטים חברתיים של תכנון. בין הנושאים הנלמדים: שימור ערכי טבע, תורת הקרקע, סוגי נוף, איכות הסביבה, עקרונות אקולוגיים בתכנון, הכרת הצומח והשימוש בו בתכנון, צמחי נוי, מבנה ופרטי גנים, עיצוב נוף, רישום נופים, תכנון יערות ויעור ועוד. כמו בתחום האדריכלות, גם כאן מתבקשים הסטודנטים לבצע פרויקטים מסכמים המשלבים בתוכם את כל הידע הנלמד.

הלימודים לתעודת הנדסאי הם בעלי אופי טכני יותר. בלימודים אלה מתמקדים בנושאים שמיישמים באופן ישיר בתכנון מרחבים ציבוריים כמו עקרונות תכנון גנים ונוף, שרטוט רישום ומדידה, קרקע והשקיה, שימוש בצמחייה, תחזוקת גנים ועוד.

תעסוקה בתחום: בוגרי תואר באדריכלות נוף ובעלי תעודת הנדסאי אדריכלות נוף יוכלו למצוא עבודה בתור שכירים במשרדי תכנון נוף, במשרדי תכנון אדריכלי וברשויות ממלכתיות ועירוניות. במקרים מסוימים הם בוחרים להציע את שירותיהם לגופים אלו בתור עצמאים. כמו באדריכלות, גם במקצוע זה הביקוש מושפע מהשינויים במצב הכלכלי בכלל ובמצבו של ענף הבניה בפרט.

סף קבלה לתואר אקדמי: קשה

או"ם

על התחום: האו"ם, ראשי תיבות של האומות המאוחדות, הוא ארגון שנוסד לאחר מלחמת העולם השנייה ומטרתו היא להקל על שיתופי פעולה בין-לאומיים למען השגת שלום וביטחון עולמי. כיום חברות בארגון כמעט כל המדינות הריבוניות ברחבי העולם, ובכל מדינה יש סניף שדואג לקשרים ולמחויבויות של אותה מדינה בתור חברה באו"ם. למערכת האו"ם יש 5 זרועות עיקריות שהיא מתפקדת דרכן: העצרת הכללית, מועצת הביטחון, המועצה הכלכלית חברתית, מזכירות האו"ם, ובית הדין הבין-לאומי לצדק. בכל זרוע חברים אנשים ממדינות שונות החברות באו"ם. נוסף לחמש הזרועות הללו יש עוד משרדי או"ם רבים בתחומים שונים כמו תרבות, בריאות, אנרגיה אטומית, מזון וחקלאות ועוד.

מסלול הלימודים: האו"ם מגייס אליו מידי שנה עובדים בוגרי תואר ראשון ומעלה בתחומים שונים: אדריכלות, כלכלה, מחשבים, מדעי החברה, יחסים בין-לאומיים, תקשורת (ראו ערכים נפרדים אלו) ועוד.

אופי הלימודים: אופי הלימודים משתנה כמובן בהתאם לתחום הלימודים המסוים. הכשרה נקודתית לעבודה בכל אחד מן התחומים הללו באו"ם ניתנת אחרי קבלה למקום העבודה.

תעסוקה בתחום: קבלה למשרה באו"ם כרוכה במעבר מבחני קבלה. הניגשים למבחנים אלו צריכים להיות בעלי אזרחות ישראלית, עד גיל 32, בוגרי תואר ראשון ודוברי

אופי הלימודים: לימודי אוסטיאופתיה משלבים בין לימודים עיוניים של אנטומיה, פיזיולוגיה, פרמקולוגיה, ביוכימיה ניורולוגיה, אורתופדיה וכדומה לעבודה מעשית והתלמדות מאוסטיאופת מוסמך. למעוניינים בתואר ראשון באוסטיאופתיה מחו"ל, תנאי הקבלה ואופי הלימודים שונים ממדינה למדינה, ויש לברר אותם עצמאית.

תעסוקה בתחום: אוסטיאופתים עובדים בקליניקות לרפואה משלימה ברחבי הארץ או בקליניקה משלהם באופן עצמאי, וגם בחלק מקופות החולים. קיימות קליניקות המקבלות רק בעלי תואר ראשון באוסטיאופתיה (מחו"ל) ולא מקבלות בעלי תעודת הכשרה.

אפשר לקרוא גם על: כירופרקטיקה, עיסוי, פיזיותרפיה, רפואה, רפואה משלימה.

תנאים נוספים:

תואר אקדמי באוניברסיטה או במכללה? תואר אקדמי בחו"ל בלבד.

סף קבלה לתואר אקדמי: הלימודים האקדמיים לא קיימים בארץ

אופטיקה

על התחום: אופטיקאים הם אנשי מקצוע העוסקים בהיבטים הטכניים של הליך ההתאמה וההרכבה של עדשות משקפיים. הם אלה המבצעים בפועל את ליטוש העדשות ומרכיבים אותן במסגרת הרצויה. במקרים רבים הם אף מייצעים בבחירת משקפיים ועדשות מבין מגוון סוגי העדשות הקיימים. חשוב לשים לב שאופטיקאים אינם אופטומטריסטים ואינם מורשים לבצע בדיקות ראייה ולתת מרשמים למשקפיים.

מסלול הלימודים: הכשרת אופטיקאים בארץ מתבצעת במסגרת לימודי תעודה באורך של שנתיים. בסיום ההכשרה מקבלים תעודת אופטיקאי סוג 1 המאפשרת לעסוק באופטיקה בפיקוח אופטיקאי בכיר יותר. על מנת לעבוד באופן עצמאי יש לעבור בחינה של משרד הבריאות המזכה בתעודת אופטיקאי סוג 2.

אופי הלימודים: לימודי התעודה לאופטיקאים משלבים בין לימודים עיוניים להכשרה מעשית. הלימודים העיוניים כוללים נושאים שונים, ביניהם: מערכת הראייה בבני אדם, העקרונות הפיסיקליים של פעולת עדשות, תורת החומרים, הפסיכולוגיה של הראייה (עיבוד התמונה במוח) ועוד. במסגרת הלימודים המעשיים ילמדו התלמידים כיצד לבצע מדידות גיאומטריות מדויקות של העין, כיצד להשתמש במכשירים המשמשים אופטיקאים, כיצד להכין ולהרכיב עדשות על פי מרשם נתון

אנגלית או צרפתית ברמת שפת אם. אופי התעסוקה תלוי כמוכון במקצוע שלמד המועמד ובתפקיד שהוא נבחן אליו. **אפשר לקרוא גם על:** ביטחון - השב"כ והמוסד, ביטחון - לימודים אקדמיים, יחסים בין-לאומיים.

אוסטיאופתיה

על התחום: האוסטיאופתיה היא שיטת טיפול לכאבים שמקורם במערכות השלד: העצמות והשרירים. האוסטיאופת מטפל בעיקר בכאבי גב וצוואר, בכאבי ראש, ברכיים, מרפקים, קרסוליים ועוד, אך גם בכאבים באיברים פנימיים כמו מעיים וקיבה, כל זאת על ידי שיפור זרימת הדם בגוף. גוף בריא, לפי האוסטיאופתיה, הוא גוף שכל תא ותא בו מקבל אספקת דם בצורה נקייה וללא הפרעות. הטיפול האוסטיאופתי כולל מתיחה של רצועות וגידים בגוף המטופל, לחץ עדין על המרפקים הבעייתיים בגופו, עיסויים מיוחדים ועוד מגוון רחב של טכניקות ידניות, ללא שימוש בתרופות או בניתוחים.

מסלול הלימודים: יש שני מסלולים ללימודי אוסטיאופתיה:

- תואר ראשון באוסטיאופתיה שאורכו 4 שנים מלאות (5 ימים בשבוע) בסופו ניתן להירשם ל"אגודה הישראלית לאוסטיאופתיה". נכון להיום אין מסלול לתואר כזה בארץ אלא רק בארה"ב, קנדה, אוסטרליה ומדינות מסוימות באירופה.
- לימודי תעודה באוסטיאופתיה שאורכם מגיע עד 4 שנים חלקיות (יום בשבוע) בסופם ניתן להירשם ל"איגוד המקצועי לאוסטיאופתיה בישראל" אך לא לאגודה. לימודים אלה קיימים בארץ.

בפיזיולוגיה של הראיה, ביולוגיה מולקולרית של תהליכי הראיה, השפעת התורשה על מחלות עיניים, שימוש בלייזר ברפואת עיניים ועוד.

המלצות להמשך מחקר:

□ בשביל לשאול שאלות בפורום אופטומטריה, לקרוא מאמרים ותשובות לשאלות נפוצות ולדעת על ימי עיון וקורסים בתחום, הכנסו לאתר מועצת האופטומטריסטים בישראל ב- www.ico.org.il.

אפשר לקרוא גם על: אופטיקה, אלקטרואופטיקה, הנדסה ביו-רפואית, כימיה, מדעי המעבדה הרפואית, רוקחות, רפואה.

נתונים נוספים:

תואר אקדמי באוניברסיטה או במכללה? גם וגם.
כמות מוסדות לימוד המלמדים את התחום: 1-2.

סף קבלה לתואר אקדמי: בינוני

אוקיינוגרפיה (מדעי הים)

על התחום: מדעי הים הינו תת-תחום של מדעי כדור הארץ המתמקד בחקר הימים והאוקיינוסים. המחקר בתחום עוסק בדפוסי תנועת המים, בהרכב הכימי של הימים ובדרך שבה פרמטרים אלה משפיעים על האטמוספירה, על היבשה ועל האקלים. התחום מתאים לבעלי סקרנות מדעית ולאובהי הים. ניתן לחלק את התחום למספר תחומי משנה:

- **אוקיינוגרפיה פיסיקלית** - עוסקת בהיבטים פיסיקליים שונים של חקר הימים: במעבר אנרגיה מן הים ואל הים, בחקר של זרמי הים, בגאות והשפל ובתנועת הגלים.
- **אוקיינוגרפיה כימית** - מתמקדת בסוגי החומרים השונים המצויים בים ובתפוצתם. חוקרים בתחום זה עוסקים גם בכל הקשור להשפעת הזיהום על הים.
- **אוקיינוגרפיה גיאולוגית וגיאוגרפית** - עוסקת במבנה קרקעית הים, כיצד היא נוצרה, כיצד היא משתנה וכיצד היא משפיעה על הים עצמו. תחום ידע זה הוא בעל חשיבות עבור חברות נפט וגז המחפשות אחר מקורות אנרגיה בקרקעית הים.
- **מסלול הלימודים:** יש שני מסלולי לימוד עיקריים באוקיינוגרפיה:
  - תואר ראשון באוקיינוגרפיה שאורכו שלוש שנים.
  - תואר ראשון במדעי כדור הארץ במגמת אוקיינוגרפיה שאורכו שלוש שנים.

ועוד. בנוסף להכשרה המעשית כוללים הלימודים סדורים במעבדות להכנת עדשות.

תעסוקה בתחום: בוגרי הלימודים יוכלו למצוא תעסוקה במקצוע שלמדו בעיקר בחנויות המוכרות משקפי ראייה ומשקפי שמש. בעלי תעודת אופטיקאי סוג 2 של משרד הבריאות יוכלו לפתוח ולנהל חנות משלהם.

אפשר לקרוא גם על: אופטומטריה ואורתופטיקה, אלקטרואופטיקה, סחר - עסקים קטנים ובינוניים.

אופטומטריה ואורתופטיקה

על התחום: האופטומטריה עוסקת בטיפול בליקויי ראייה ובמחלות עיניים. תפקידם של האופטומטריסטים הוא לבצע בדיקות ראייה מסוגים שונים בעזרת מכשירים ייעודיים ולסייע לזקוקים להתאמת משקפיים ועדשות מגע. חשוב לשים לב שאופטומטריה אינה רפואת עיניים, שכן אופטומטריסט אינו מוסמך לטפל בכל הבעיות שבהן מוסמך לטפל רופא עיניים, ועבודתו מתמקדת בעיקר בליקויי ראייה.

אופטומטריסטים מסוימים בוחרים להתמחות בתחום הנקרא אורתופטיקה, הנקרא גם תרפיה ויזואלית. העוסקים בתחום זה נקראים אורתופטיסטים ותפקידם הוא לטפל בהפרעות הקשורות לשרירי העין כמו פזילה על ידי תרגול של שרירי העין וחיזוקם. האורתופטיסטים עוזרים גם לנפגעי תאונות וטראומות ולפגועי מוח לשקם את הראיה ואת השליטה בהבנת הנראה. המתמחים בתחום זה מטפלים בעיקר בילדים.

מסלול הלימודים: לימודי אופטומטריה הם לימודים לתואר ראשון שאורכם ארבע שנים.

אופי הלימודים: תואר ראשון באופטומטריה משלב בין לימודים תיאורטיים לבין לימודים מעשיים. בחלק התיאורטי נלמדים נושאים ממגוון רחב של תחומים: פיסיקה, אנטומיה, גנטיקה, כימיה ועוד. בחלק המעשי מתנסים בעבודה בבתי חולים ובמרפאות. אפשר להתמחות בטיפול בבעיות מסוג מסוים (התמחות באורתופטיקה, למשל) או בטיפול בקבוצת גיל מסוימת: תינוקות, ילדים, מבוגרים או קשישים. כדי לקבל רישיון לעסוק בתחום יש לעבור בחינה מקצועית של משרד הבריאות.

תעסוקה בתחום: אופטומטריסטים מורשים יוכלו לעבוד בתור שכירים בבתי חולים, במרפאות, בקופות חולים ובחברות לייצור משקפיים ועדשות מגע. המעוניינים בכך יוכלו לעבוד בתור עצמאים ולקבל לקוחות בקליניקה פרטית. אפשרות נוספת היא להמשיך לתארים מתקדמים ולעסוק במחקר. המחקרים המבוססים על אופטומטריה עוסקים

מאחור בסוף יום העבודה והיא דורשת משמעת גבוהה, יכולת חיבור, התמסרות ואהבה רבה לבעלי חיים.

מסלול הלימודים: קיים היום בשוק היצע לא קטן של קורסי אילוף, אך רובם ככולם מתמקד באילוף כלבים. אורך הקורסים נע בין 400 ל-500 שעות לימוד והם מקנים תודת מאלף מקצועי בסופם.

אופי הלימודים: לימודי אילוף כלבים משלבים בין לימודי בסיס עיוניים לתרגול מעשי יומיומי. הלימודים העיוניים כוללים לימודי אנטומיה ופיזיולוגיה של הכלב, פסיכולוגיה ובעיות התנהגות של הכלב, עולם החושים של הכלב, חשיבות המזון לכלב ולאילופו, שפת הגוף של הכלב ועוד נושאים שונים. במהלך הקורס לומדים החניכים לתכנן ולתחזק כלביה, לטפל בכלבי עבודה המיועדים להגנה ולהרחה ובכלבים בעלי צרכים מיוחדים. החניכים עוברים היכרות עם טכניקות אילוף שונות ועם סוגיו השונים של ציוד האילוף ומתנסים באילוף בפועל. תוך צבירת ניסיון בתחום, ניתן להתמחות בשטחים מסוימים של האילוף כגון התמחות בבעיות התנהגות בכלבים, התמחות בכלבי הרחה, שמירה והגנה, התמחות בכלבים המיועדים לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים וכדומה.

תעסוקה בתחום: בוגרי קורס אילוף כלבים עובדים באופן עצמאי או שכיר בתחום האילוף והרבה פעמים גם מנהלים כלביות ברחבי הארץ. מאלף העובד באופן עצמאי מקבל בדרך כלל הצעות עבודה ובקשות לטיפול בבעלי חיים עם בעיות (למשל עשיית צרכים בתוך הבית). הוא מגיע לשיחה עם המשפחה המאמצת ומנסה להבין את מהות ומקור הבעיה ואת ההיסטוריה שלה ושל בעל החיים. המאלף העצמאי בוחר האם לטפל בבעל החיים בבית המשפחה המאמצת או שמא דרוש טיפול אינטנסיבי יותר בבית הפרטי או בכלביה. במקרה כזה מחזיר המאלף את בעל החיים כעבור מספר שבועות הנקבעים על פי הבעיה הספציפית ובהתייעצות עם המשפחה המאמצת אחרי שהחלים. מאלף שכיר עובד במועדוני אילוף ובכלביות לשם מגיעים בעלי החיים הזקוקים לטיפול או לאימון.

אפשר לקרוא גם על: הנדסאי חקלאות בעלי חיים, וטרינריה, מדעי בעלי החיים, סיעוד וטרינרי, תרפיה באמצעות בעלי חיים.

אינסטלציה (שרברבות)

על התחום: תחום האינסטלציה כולל בתוכו מגוון של עבודות תיקון, התקנה ותחזוקה של מערכות הזרמת שפכים ומים.

אופי הלימודים: לימודי אוקיינוגרפיה כוללים מגוון של תחומי לימוד מדעיים: פיסיקה, כימיה, תורת האקלים, גיאוגרפיה, גיאולוגיה, אקולוגיה ועוד. בנוסף ללימודים העיוניים קיים גם חלק מעשי שהסטודנטים מתנסים בו בהפלגות ובצלילות. נושאי לימוד נוספים: הכרת הים התיכון, טיפול במים, שימור הטבע, נחלים ונהרות בישראל, ימאות ושיט, צורות חיים ימיות, צמחים ימיים ועוד.

תעסוקה בתחום: בוגרי לימודי מדעי הים מועסקים במכוני מחקר, ברשויות הממשלתיות העוסקות באיכות הסביבה ובחברות תעשייתיות שפעולתן משפיעה על הסביבה הימית. העבודה בתחום יכולה להיות עבודה משרדית בלבד או עבודה שכוללת גם מחקר בשטח ואיסוף ממצאים בהפלגות ובצלילות.

אפשר לקרוא גם על: גיאוגרפיה, גיאודזיה (הנדסת מדידות), גיאולוגיה, גיאופיסיקה ומדעים פלנטריים, הנדסת הסביבה, קצינים.

נתונים נוספים:

טווח משכורות ברוטו אחרי 5-10 שנות ותק: 10,000-14,500 ₪.

תואר אקדמי באוניברסיטה או במכללה? אוניברסיטה.

כמות מוסדות לימוד המלמדים את התחום: 1.

סוף קבלה לתואר אקדמי: בינוני

אילוף וטיפול התנהגותי בחיות

על התחום: תחום האילוף יוצא מתוך נקודת הנחה שניתן לשפר את התקשורת בינו לבין בעלי החיים המקיפים אותנו באמצעות הבנה ולמידה של תהליכים פסיכולוגיים ודרכי התנהגות המאפיינים אותם. תחום האילוף מתמקד בעיקר בכלבים ומתפצל לשני חלקים עיקריים.

האחד הוא טיפול בכלבי בית עם קשיים נפשיים ובעיות התנהגות הנובעות מטראומה בעבר, כגון כלבים פחדנים, כלבים אגרסיביים או כלבים חסרי משמעת וגבולות. זהו מעין טיפול פסיכולוגי חוויתי לבעל החיים מתוך היכרות עם הגורם לבעיה שלו, למשל התעללות בבעל החיים על ידי המשפחה המאמצת. החלק השני בתחום האילוף הוא הכשרה של כלבי עבודה לתפקידים שונים כמו כלבי שמירה, סוור, תקיפה, הרחה, נחייה וכדומה.

המאלפים משתמשים בטכניקות אילוף כמו פרס ועונש של מזון וצעצועים, באינטנציות שונות ובשפת גוף ונקראים פעמים רבות גם פסיכולוגים של חיות, מטפלים ומאמנים. העבודה בתחום האילוף איננה מסוג העבודות שניתן להותיר

אפשר לקרוא גם על: חשמלאות, מקצועות הבנייה - ניהול ובקרה, קבלנות - בנין ותשתיות.

נתונים נוספים:

ביקוש לעובדים שכירים בתחום (1 ביקוש דל - 3 ביקוש רב):
3.

איפור

על התחום: איפור הוא מקצוע העוסק בשימוש בתכשירים שונים לצביעת הפנים והגוף לצורך השגת מראה רצוי. הוא מתאים לבעלי חוש אסתטי מפותח, המסוגלים לבצע מלאכות עדינות. התחום מאפשר לעוסקים בו השתלבות בתחומים שונים בתעשייה: תעשיית הטיפוח האישי בתחום היופי, תעשיית האופנה, תעשיות הפרסום ותעשיית הקולנוע, הטלוויזיה והתיאטרון. בכל אחד מהתחומים הללו נדרש איפור מסוג מסוים המתאים לאותו התחום. לדוגמה, בסרטי קולנוע יש צורך באיפור היוצר אפקטים מיוחדים, בהפקות אופנה יש צורך באיפור מיוחד ודרמטי, באירועים נדרש איפור עדין היוצר מראה טבעי וכדומה.

מסלול הלימודים: מוסדות לימוד רבים מציעים קורסים מקצועיים באיפור באורך משתנה, שנע בין שלושה חודשים לשנה. ניתן לחלק את הקורסים לשני סוגים עיקריים:

- **לימודי איפור יופי** - מכשירים לאיפור לאירועים כגון חתונות ולצורכי יומיום.
- **לימודי איפור אמנותי** - עוסקים באיפור דרמטי ומיוחד לצילומי אופנה, טלוויזיה וקולנוע או למופעים ולהצגות תיאטרון.

אופי הלימודים: לימודי איפור הינם מעשיים באופיים. במהלך הלימודים הבסיסיים, לימודי איפור היופי, מועברים הכללים לשימוש באיפור ולהתאמתו לאדם שמאפרים ולצרכיו. תכנית הלימודים כוללת לימודי שילובי צבעים, אבחון סוגי עור ועוד. בקורס איפור אמנותי כוללת תוכנית הלימודים גם נושאים מיוחדים כמו ציורי גוף, איפור דראג, איפור מול מצלמה, אפקטים מיוחדים כמו תוספות איברים, כויות, הזקנה, הסוואות ועוד. הלימוד נעשה בעזרת תרגול מעשי בדרך לפרויקט גמר, ובסוף בונה כל אחד מהתלמידים תיק עבודות מקצועי, שמשמש אותו בהשתלבות בשוק העבודה.

תעסוקה בתחום: מאפרים מועסקים בתור שכירים בחברות איפור, מכוני קוסמטיקה, סלוני כלות, אולפני טלוויזיה, תיאטראות, הפקות אופנה והפקות של צילומי סטילס

מרבית האינסטלטורים מתמחים במערכות מסוג מסוים: צנרות ביתיות, צנרות ניקוז למזגנים, דודי שמש, מערכות מים וביוב עירוניות ועוד. הם מספקים שירותים שונים כגון התקנת אמבטיות וברזים, פתרון בעיות בצנרת, תיקון דליפות, שחרור סתימות ועוד.

בנוסף לאינסטלטורים, עוסקים בתחום גם קבלני אינסטלציה. העבודה שלהם כוללת התקנה, תיקון, תחזוקה, בדיקה והחלפה של מערכות מים עירוניות או צנרות מרכזיות בבתים פרטיים או משותפים. עם זאת, יש לשים לב שקבלני אינסטלציה הם לרוב בעלי רקע בקבלנות שיפוצים או בהנדסת בניין. (למידע נוסף ראו ערך 'קבלנות - בניין ותשתיות'). העבודה בתחום האינסטלציה היא בעלת אופי פיזי ומתאימה לבעלי בריאות תקינה שאינם נרתעים ממגע עם מראות וריחות שהם חלק בלתי נפרד ממערכות ביוב. יתרונו של התחום הוא בכך שהוא מאפשר התפתחות והתמחות במגוון עבודות כגון התקנת מיתקנים לחסכון מים, קבלנות אינסטלציה ומערכות מים ועוד.

הכשרה מקצועית נוספת שיכולה להעשיר מאוד את העוסקים בתחום היא הכשרה בתור סוקרי תרמוגרפיה. הסוקרים משתמשים במצלמה שמצלמת ומפענחת את קרינת החום האינפרא אדומה הנפלטת מגופים שונים כמו הצנרת במקרה הזה, ועוזרת לגלות בעיות של דליפות או סתימות לפי קרינת החום הנפלטת מאיזורים מסוימים בצנרת, מבלי לראות אותם פיזית.

מסלול הלימודים: קורסים בסיסיים בשרברבות הינם קורסים מקצועיים הנמשכים בין שישה לשבעה חודשים. בנוסף, קיים קורס הסמכה לקבלני אינסטלציה שאורכו כ-20 שיעורים והוא מקנה אחרי הסמכות ומבחן גמר תעודת זהב מקצועית. כמו כן, שרברבים מוסמכים המעוניינים בהתפתחות מקצועית יוכלו להמשיך לקורס בנושא תחזוקת רשתות מים וביוב שהיקפו כ-350 שעות לימוד. קורס זה מיועד גם לקבלני אינסטלציה, למנהדסי בניין ולהנדסאי בניין.

קורס סוקרי תרמוגרפיה הוא קורס מקצועי המקנה תעודת גמר, אורכו ימים ספורים ומיועד לעוסקים בתחומי השרברבות, חשמלאות, בניין ועוד.

אופי הלימודים: הקורסים הבסיסיים בשרברבות משלבים בין לימודים עיוניים להכשרה מעשית. בין הנושאים הנלמדים בקורס: תכנון והחלפת צנרת מים ביתית, התקנת כלים סניטרים, התקנה ותיקון של דודי שמש, התקנת ברזים ואמבטיות ועוד. קורס ההסמכה לקבלני אינסטלציה נוסד על ידי התאחדות הקבלנים והבונים במטרה להפריד בין קבלנים מקצועיים לבין קבלנים חסרי ידע. הקורס עוסק בעיקר בלימוד הטכנולוגיות והמוצרים האחרונים בתחום תעשיית האינסטלציה וכיצד ניתן לעבוד איתם.

הקורסים המתקדמים העוסקים בתחזוקת רשתות מים וביוב הם בעלי אופי עיוני יותר. בין הנושאים הנלמדים בקורסים מסוג זה: מערכות אספקת מים ראשיות, תחזוקת ביוב ותיעול מבנים, מערכות ניקוז למי גשם, הגנה על הצנרת מחלודה, התקנת אביזרים לחיסכון במים ועוד. כמו כן, במקרים מסוימים כולל הקורס לימודי רקע בפיסיקה ובמתמטיקה.

תעסוקה בתחום: אינסטלטורים יוכלו לספק את שירותיהם בתור עצמאים בבתים פרטיים או בתור שכירים בחברות בניין ואינסטלציה. כמו כן, מאפשרת ההכשרה, במקרים מסוימים, קבלה למשרות בתחום המכירות והיעוץ בחנויות המוכרות התקני אינסטלציה שונים. חשוב לדעת שבשנים האחרונות יש ירידה בהיצע האינסטלטורים בשוק העבודה, ולכן יש ביקוש רב לעובדים בתחום זה.

אופי הלימודים: לימודי אלקטרואופטיקה לתואר ראשון או לתואר מהנדס משלבים בין לימודים עיוניים במקצועות הפיסיקה, המתמטיקה, המחשבים, הכימיה והאלקטרוניקה והתנסויות מעשיות במסגרת מעבדה והגשת פרויקט גמר. לימודים לתעודת הנדסאי הם לימודים מקצועיים מעשיים יותר המתמקדים בהיכרות עם המערכות האלקטרו-אופטיות הקיימות (לייזרים וסיבים אופטיים), במעבדות ובפרויקטים מעשיים, אך גם הם משלבים לימודים עיוניים בעיקר בתחום הפיסיקה - תורת הגלים ותורת החשמל ובתחום האופטיקה והאור.

תעסוקה בתחום: בוגרי לימודי אלקטרואופטיקה יוכלו להשתלב במערכת הביטחון, בחברות היי-טק, בתעשיית המכשור הרפואי, בחברות העוסקות בלייזרים ובסיבים אופטיים ובחברות האופטיקה השונות. הנדסאי ומהנדסי אלקטרואופטיקה מנהלים ומלווים פרויקטים של ייצור מכשירים אלקטרו-אופטיים חדשים ועוסקים גם במחקר ובפיתוח של מכשירים כאלו.

אפשר לקרוא גם על: אופטומטריה ואורתופטיקה, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, פיסיקה.

נתונים נוספים:

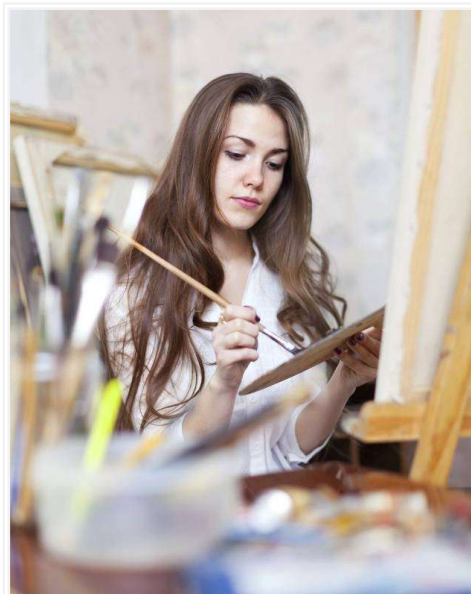
טווח משכורות ברוטו אחרי 10-5 שנות ותק: 12,000-14,000 ש"ח.

תואר אקדמי באוניברסיטה או במכללה? גם וגם. כמות מוסדות לימוד המלמדים את התחום: 2-1.

סף קבלה לתואר אקדמי: בינוני

אמנות

על התחום: אמנות היא שם כולל לכל תחומי היצירה והמלאכה השואפים לאסתטיקה ולביטוי אישי. פעמים רבות, כאשר מדברים על אמנות, הכוונה היא לענפי האמנות הפלסטית: ציור, פיסול, צילום, ויצירת מיצגי וידאו (וידאו-אמנות).

לפרסומות ולעבודות אמנות. יש מאפרים שבחרים לפתוח מכון איפור פרטי משלהם ולעבוד בו בתור עצמאים.

שורה תחתונה: תחום האיפור, על כל האפשרויות בו, יכול להיות מאוד מהנה ואמנותי. מאפרים שמקבלים אליהם לקוחות פרטיים, בסלוני כלות או במכוני קוסמטיקה, מתמחים פעמים רבות במקצועות נוספים מתחום הטיפוח והיופי, ואיפור הוא רק אחד השירותים שהם מציעים. למאפרים של הפקות אופנה, טלוויזיה, קולנוע ותיאטרון יש מבחר גדול יותר של פרויקטים שהם יכולים לקחת בהם חלק ואפשרויות תעסוקה מגוונות יותר.

אפשר לקרוא גם על: אמנות, טיפוח, עיסוי, קולנוע וטלוויזיה, תיאטרון ומשחק.

אלקטרואופטיקה

על התחום: תחום האלקטרואופטיקה חוקר את תחום האופטיקה דרך תחום האלקטרוניקה. הדבר נעשה באמצעות מכשירים אלקטרו-אופטיים דוגמת לייזר וסיבים אופטיים המסייעים לבדוק אותן תופעות המתרחשות במפגש בין שני התחומים. העוסקים באלקטרואופטיקה משתמשים במכשירים האלקטרו-אופטיים כדי לפתח פתרונות חדשניים ומועילים בתחום התקשורת, הצילום, הרפואה ובתחום הביטחון והצבא.

מסלול הלימודים: יש שלושה מסלולים ללימודי אלקטרואופטיקה:

- תואר ראשון בהנדסת אלקטרואופטיקה שאורכו 4 שנים.
- תואר ראשון באלקטרואופטיקה שאורכו 3 שנים.
- לימודים לתעודת הנדסאי אלקטרואופטיקה שאורכם כשנתיים.

אינדקס

- 22 אבחון דיסקטי, אבטחה, 22
 אבטחת איכות. ראו 'הנדסת איכות (אבטחת איכות)'
 אבטחת מידע, 23
 אדריכלות. ראו 'ארכיטקטורה (אדריכלות) ובינו ערים'
 אדריכלות נוף, 24
 או"ם, 24
 אוסטיאופתיה, 25
 אופטומטריה ואורתופטיקה, 26
 אופטיקה, 25
 אוקיינוגרפיה (מדעי הים), 26
 אילוף וטיפול התנהגותי בחיות, 27
 אינסטלציה (שרברבות), 27
 איפור, 28
 אלקטרואופטיקה, 29
 אמנות, 29
 אנימציה (הנפשה), 30
 אנליסט, 31
 אנתרופולוגיה, 31
 אקטואריה, 31
 ארכיאולוגיה, 32
 ארכיטקטורה (אדריכלות) ובינו ערים, 33
 ארץ ישראל, 34
 בודקי פוליגרף, 34
 ביואינפורמטיקה (ביולוגיה חישובית), 35
 ביוטכנולוגיה, 35
 ביוכימיה, 36
 ביולוגיה (מדעי החיים), 36
 ביטוח, 37
 ביטחון - השב"כ והמוסד, 38
 ביטחון - לימודים אקדמיים, 39
 בלשנות, 39
 בנקאות ושוק ההון, 40
 בקרי בנייה, 40
 בריאות הציבור, 41
 ברמנים ובריטות, 41
 גיאוגרפיה, 42
 גיאודזיה (הנדסת מדידות), 42
 גיאולוגיה, 43
 גיאופיסיקה ומדעים פלנטריים, 44
 גינון ותכנון גינות, 44
 גישור. ראו 'ניהול ויישוב סכסוכים (בוררות וגישור)
- גמולוגיה (יהלומנות), 45
 גנטיקה, 45
 גרונטולוגיה (לימודי זקנה), 46
 גרפולוגיה, 46
 דואר, 47
 דולות, 47
 דיאטנים. ראו 'תזונאות (מדעי התזונה)
 הדרכה, 48
 הדרכת טיולים, 48
 הדרכת מחול / הדרכת טיפוח הגוף / הדרכת יוגה, 49
 הדרכת ספורט וחדר כושר, 49
 הדרכת שיקום, 50
 הטמעת ERP (הדרכת ERP), 51
 היסטוריה, 51
 הנדסאי - תחומים נוספים. ראו ערכים המתחילים ב'הנדסה' או 'הנדסת'
 הנדסאי אדריכלות ועיצוב פנים. ראו 'ארכיטקטורה (אדריכלות) ובינו ערים'
 הנדסאי אדריכלות נוף. ראו 'אדריכלות נוף'
 הנדסאי מכשור רפואי (טכנולוג רפואי), 53
 הנדסאי קירור ומיזוג אוויר, 53
 הנדסה אזרחית (הנדסת בניין), 54
 הנדסה ביו-רפואית, 55
 הנדסה גרעינית, 56
 הנדסה חקלאית, 56
 הנדסת אווירונאוטיקה וחלל, 57
 הנדסת איכות (אבטחת איכות), 57
 הנדסת בטיחות, 58
 הנדסת ביוטכנולוגיה. ראו 'ביוטכנולוגיה'
 הנדסת הסביבה, 58
 הנדסת חומרים, 59
 הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, 60
 הנדסת כימיה (הנדסת תהליכים). ראו 'כימיה'
 הנדסת מזון, 60
 הנדסת מחשבים (הנדסת חומרה), 61
 הנדסת מכונות, 62
 הנדסת מערכות, 63
- הנדסת מערכות מידע, 63
 הנדסת מערכות תקשורת, 64
 הנדסת תוכנה, 64
 הנדסת תחבורה, 65
 הנדסת תעשייה וניהול, 66
 הנהלת חשבונות, 52
 הנחיית קבוצות, 52
 הפקת אירועים ועיצוב אירועים, 67
 התקנת גגות סולאריים, 67
 וטרינריה, 68
 זואולוגיה. ראו 'ביולוגיה (מדעי החיים)'
 חינוך בלתי פורמלי (חינוך קהילתי-חברתי), 69
 חינוך גופני, 69
 חינוך והוראה לבתי הספר, 70
 חינוך לגיל הרך, 71
 חינוך מחוננים ומצטיינים, 71
 חינוך מיוחד, 72
 חקירות פרטיות, 73
 חקלאות (אגרונומיה), 73
 חשבונאות (ראיית חשבון), 74
 חשמלאות, 75
 טבחות וקונדיטאות, 76
 טיפוח (מקצועות היופי), 77
 טיפול בילדים בגיל הרך, 79
 טיפול בקשישים ובבוגרים בעלי מוגבלויות (סייעים מאומנים), 79
 טכנאות שיניים, 80
 טכנאות שירות למחשבים, 78
 טכנאות שירות לתיקון מוצרי חשמל ביתיים, 78
 טכנולוגיות למערכות למידה, 80
 יחסי ציבור ודוברות, 81
 יחסים בינלאומיים, 81
 יינות, 82
 ייעוץ ארגוני, 83
 ייעוץ השקעות וניהול תיקים, 83
 ייעוץ ומנטורים, 84
 ייעוץ חינוכי, 85
 ייעוץ מס, 85
 כבאות - לוחמת אש, 86
 כימיה, 86
 כירופרקטיקה, 87
 כלכלה, 88
 כתיבה טכנית, 89
 לוגיסטיקה, 89

עיסוי, 142	מקורות, 112	ליווי קבוצות לחו"ל, 90
עיצוב אופנה וטקסטיל, 143	מקצועות אינטרנט, 113	ליווי רוחני, 91
עיצוב גרפי (עיצוב תקשורת חזותית), 144	מקצועות דת יהודיים, 114	לימודי עבודה, 91
עיצוב חלונות ראווה, 144	מקצועות הבנייה - הפעלת מכשירי הרמה, 115	לימודי שפה ותרבות, 92
עיצוב ממשק משתמש (עיצוב UI), 145	מקצועות הבנייה - ניהול ובקרה, 116	ליצנות רפואית, 92
עיצוב נעליים, 146	מקצועות הבנייה - עובדי בניין, 117	לשון עברית, 93
עיצוב פנים, 146	מקצועות טיפוליים, 118	מגדר ולימודי נשים, 93
עיצוב שיער. ראו 'טיפוח'	מקצועות ימיים, 119	מדעי בעלי החיים, 94
עיצוב תעשייתי (עיצוב המוצר), 147	מקרא, 119	מדעי ההתנהגות, 94
עיצוב תקשורת אינטראקטיבית, 148	משאבי אנוש. ראו 'ניהול משאבי אנוש'	מדעי החיים. ראו 'ביולוגיה'
עיצוב תקשורת חזותית. ראו 'עיצוב גרפי'	משטרה, 120	מדעי היהדות (מחשבה יהודית), 95
עיתונאות. ראו 'תקשורת'	משפטים, 121	מדעי המדינה, 95
עסקים קטנים - זכיינות, 148	מתמטיקה, 123	מדעי המוח, 96
עריכת לשון ועריכת תוכן, 149	ניהול, 123	מדעי המחשב, 97
פיזיותרפיה, 149	ניהול בסיסי נתונים (DBA), 124	מדעי המעבדה הרפואית, 97
פילוסופיה, 150	ניהול ויישוב סכסוכים (בוררות וגישור), 124	מדעי הסביבה (אקולוגיה), 98
פיסיקה, 151	ניהול טכנולוגיה, 125	מדעי הקוגניציה, 98
פלנינג (תכנון אסטרטגי לפרסום), 151	ניהול מלונאות ותיירות, 126	מדעי הרפואה, 99
פסיכולוגיה, 152	ניהול מסעדות והקמת מסעדות, 126	מדעי כדור הארץ, 99
פסיכיאטריה. ראו 'רפואה'	ניהול משאבי אנוש, 127	מוזיאולוגיה (אוצרות), 100
פקחי חנייה, 153	ניהול משאבי טבע וסביבה, 128	מולטימדיה. ראו 'אנימציה'
פרופילאות, 153	ניהול רשתות, 128	ו'עיצוב תקשורת אינטראקטיבית'
צה"ל, 132	ניהול שיווק, 129	מוניטורים לניסויים קליניים, 100
ציור קעקועים, 154	ניתוח התנהגות, 130	מוסיקה, 101
צילום ומדיה דיגיטלית, 154	סאונד, 130	מורשים לנגישות השירות, 101
קבלנות - בניין ותשתיות, 155	סוכני מכס ופקידי מכס, 131	מזכירות / מזכירות רפואית / משפטית / אקדמית / מדעית, 102
קואצ'ינג (אימון), 155	סוכני נסיעות, 133	מזרחנות (לימודי מזרח תיכון), 102
קולנוע וטלוויזיה, 156	סוציולוגיה, 133	מחול, 103
קוסמטיקה. ראו 'טיפוח'	סחר - עסקים קטנים ובינוניים, 134	מחשבים. ראו 'מדעי המחשב', 'הנדסת תוכנה', 'הנדסת מחשבים', 'מקצועות אינטרנט' ו'תכנות'
קופירייטינג (רעיונות), 157	סחר בינלאומי (יבואנים ויצואנים), 135	מיסטיקה, 104
קלינאות תקשורת, 158	סטטיסטיקה, 135	מכונאות אופניים, 105
קצבות, 158	סיוע התפתחותי, 136	מכונאות רכב וניהול מוסכים, 105
קרימינולוגיה, 159	סיוע לרופאי שיניים, 136	מכירות (סוכני מכירות), 106
ראיית חשבון. ראו 'חשבונאות'	סיעוד (אחים ואחיות מוסמכים), 137	מנהל ומדיניות החינוך, 107
רוקחות, 159	סיעוד וטרנרי, 137	מנהל מערכות הבריאות, 107
רפיו בעיסוק, 160	ספרות, 138	מנהל עסקים, 108
רנטגנאות ודימות (טכנאות רנטגן), 161	ספרות ומידענות, 139	מנהל ציבורי (מנהל ומדיניות ציבורית), 108
רפדות, 161	סקסולוגיה (טיפול מיני), 139	מניקור ופדיקור. ראו 'טיפוח'
רפואה, 162	עבודה בעץ (נגרות ושחזור רהיטים), 140	מנעולנות (פורצות), 110
רפואה משלימה (רפואה אלטרנטיבית), 163	עבודה סוציאלית, 140	מסגרות וריתוך, 110
רפואת חירום (פראמדניק), 164	עיבוד שבבי ממוחשב (CNC), 142	מערכות מידע ניהוליות, 111
רפואת שיניים, 165		מצילים - ים ובריכה, 111
שימור טבע ונוף, 165		
שיננות, 166		
שירותות בתי הסוהר (שב"ס), 166		

תקציבאות, 179
תקשורת, 179
תרגום, 181
תרפיה באמנויות, 181
תרפיה באמצעות בעלי חיים,
182
תרפיה בטבע וגינון טיפולי, 183

תיווך נדל"ן, 174
תכנות, 174
תכשיטנות (צורפות ועיצוב
תכשיטים), 176
תלמוד, 176
תסריטאות, 177
תעופה, 177
תקליטנות (די ג'יי), 178

שירותי אנוש, 167
שמאות מקרקעין, 168
שמאות רכב, 169
תועמלנות רפואית, 169
תזונאות (מדעי התזונה), 169
תחבורה והפעלת רכבים, 170
תחזוקה ושיפוץ במבנים, 171
תיאטרון ומשחק, 172

תודות

תודות מקרב לב לכל מי שסייע במידע, בבקרה ובעצה טובה (לפי סדר האב'): אהרון ליבוביץ', אודליה סבג, אולי ירום, אורית בלאו-פנחס, אורנה גרוס, דר' אורנה יפה-ינאי, איה בידרמן, איילת ברומברג, אילן מיוני, אילן פנחס, אילנה אברהם, אילנה שפיר, איציק לוי, איציק שטרית, אירה כסלמן-פרידמן, אירית יפתח-שרצקי, אלישע דגן, אמיר קלר, אמיר רינדר, אסנת גריידי-שורץ, דר' אפרת גמזו, אפרת נר גאון, ארז בר, בן קשלס, ברק חיים, גיא גולדנבלום, גיורא שפיר, גילי בידרמן, גלי בלאו, גלעד זהבי, גלעד ענבר, דגן פלד, דדי ג'ראפי, דוד אילייבסקי, דוד שורץ, דורית נתן, דיאנה אקסלר, דינה הרצוביץ-ארגוב, דר' דינה ליאור, דלית הלפרין, דני עצמון, דניאל ברגינסקי, הדס דביר, הדס פלד, הדר כהן, הילה אמיתי, הראל לוי, חגי שלו, חיים אבקסיס, דר' חיים יוספי, טל לניר, דר' טל סולם, יאיר השחר, יאיר וולוביץ', יאיר וזאנה, יאיר וייס, יאיר פיינגולד, יהל עצמון, יובל בלאו, יסמין בוקר, יעל גריידי, יעל טנא, יעל פרנקל, יעקב אטיאס, יערה ענבר, יפעת גולן, ירון חדד, ישראל שטיינפלד, ישראל שפיר, לי סעד, דר' לילה איצקוביץ', מאיה פרי, מוריה פרידמן, מיה רשף, מיה שחם, מיכל סולומון, מיכל פלג, מירב לב, מרגריטה רוזנברג, מריק שטרן, נועה לוי, נור זהר אלדין, ניסים ביטון, ניצן בלאו, ניצן פורת-גוטוירץ, ניר עוז ארי, נירית ניקורן-שורץ, נמרוד שחם, נעמי פרוינד, ספי שחרור, עדי פורת-תבור, עומר רפאל, עופר פלג, עינב עזיזי בוקרה, עינת סולם, עמי אביטל, עמרי עטר, ערן שטרן, פרופ' חיים רוזן, צביקה שחם, צחי והדר כהן, רות חום, רונה שטיינפלד, רוני שפיר, רונית שחם, רונן מנצור, רונן שודרי, רועי ורצברגר, רועי כץ, רותם שפיר, רן סולם, רננה פרידמן, רעיה נשר, שוש שני, שי סולם, שלומית רפאל, שני שלגי, דר' שרון אגר-צויזנר, תומר כהן.

אנו מתנצלים אם השמטנו שלא במתכוון את שמותיהם של אנשים נוספים שסייעו לנו.
תודונו נתונה, כמובן, גם להם.